

அரசினர் கீழ்த்திசைச் சுவடிகள் நூலகம்
மற்றும் ஆய்வுமையப் பருவ இதழ்

தொகுதி - 31

**BULLETIN OF THE GOVERNMENT
ORIENTAL MANUSCRIPTS
LIBRARY AND RESEARCH CENTRE**

VOLUME - 31

General Editor

Thiru T.S. SRIDHAR I.A.S.

Special Commissioner,

Department of Archaeology,
Tharamani, Chennai - 600 113.

Curator

Dr. S. SOUNDARAPANDIAN

M.A. (Tamil), M.A. (English), B.Ed., Dip. Skt, Ph.D.

Government Oriental Manuscripts

Library And Research Centre

Chennai - 600 005.

2004

Price Rs. : 37/-

அரசினர் கீழ்த்திசைச் சுவடிகள் நூலகம்
மற்றும் ஆய்வுமையப் பருவ இதழ்
தொகுதி - 31

**BULLETIN OF THE GOVERNMENT
ORIENTAL MANUSCRIPTS
LIBRARY AND RESEARCH CENTRE
VOLUME - 31**

General Editor
Thiru T.S. SRIDHAR I.A.S.
Special Commissioner
Department of Archaeology,
Tharamani, Chennai - 600 113.

Curator
Dr. S. SOUNDARAPANDIAN
M.A. (Tamil), M.A. (English), B.Ed., Dip. Skt, Ph.D.
Government Oriental Manuscripts
Library And Research Centre
Chennai - 600 005.

2004

Price Rs. : 37/-

CONTENTS

	Page
1. Medical Proverbs	5
2. Pazhamozhit Thirattu	16
2. Kataksha Shodasi	25
3. Satasloki	32
4. Qissa - I - Jam - Jah	55

TICKET TO THE BLISS!

The first edition is a practical guide book, to all physicians inclusive of allopaths, primarily to the Siddha Practitioners, for, Medical Adages are really unwritten laws. And this is a continuation work of the our previous volume (30) and this concludes here. Following this is a collection of 150 Tamil Proverbs.

Sanskrit songs, 16 in number are on Vishnu. Poet Kavind Chandra of unknown origin and date had written this. This is surmised to be of a late work, around 19th Century A.D.

Telugu piece Sataslōki is on Indian medicines, in verse form author of which remains unknown. An important work for the study of Indian Works. This is a fine Telugu rendering of Sanskrit work of that name which will be completed in the next volume of our bulletin.

The last Urdu poetical work is a story recounted by a skull in Egypt; author of it being Mohammed Khader of North Arcot District.

Yours

Dr. S. SOUNDARAPANDIAN

M.A. (Tamil), M.A. (English), B.Ed., Dip. Skt, Ph.D.
CURATOR

மருத்துவப் பழமொழிகள்

அ.கீ.சு.நூ.பருவ இதழ் தொகுதி 30இல் வெளிவந்த 117 பழமொழிகளின் தொடர்ச்சி இது. பச்சையம்மாள் கதை (கதைப்பாடல் அல்ல) என்ற தாட் சுவடியின் (ஆர்.5766) ஈற்றில், இதுவரை எவர் கண்ணிலும் படாமல் ஒதுங்கி இருந்தவை இந்தப் பழமொழிகள்!

இத்தொகுப்பில் இதுவரை நாம் கேட்டறியாத சில பழமொழிகளும் உள ! இப்பழமொழிகள் யாவும் காலத்தை வென்று இன்று நம்மிடையே வந்து சேர்ந்துள்ளன! இவற்றை இத்தருணத்திலாவது காப்பாற்றும் நோக்கில் தான் இங்கு இவை பதிப்பிக்கப்படுகின்றன.

உலகோர் அறியும் வண்ணம் இவை ஆங்கிலத்திலும் இப் பதிப்பாசிரியரால் மொழி பெயர்க்கப்பட்டுள்ளன.

இம் மருத்துவப் பழமொழிகள் சித்த மருத்துவர்களுக்கு மட்டுமல்லாது ஆங்கில மருத்துவர்களுக்கும் கை கொடுக்கும் அரிய மருந்துப் பெட்டியாகும்!

முனைவர் சு.சௌந்தரபாண்டியன்
எம்.ஏ (தமிழ்), எம்.ஏ. (ஆங்கிலம்), பி.எட்.டிப்.வ.மொ.பி.எச்.டி.
பதிப்பாசிரியர் மற்றும் மொழிபெயர்ப்பாசிரியர்

MEDICAL PROVERBS

Today find the light of day are rare Tamil adages hitherto not known to others; they are hiding at the back of a paper manuscript under the title the story of Pacchai Ammal (not a ballad).

Previous part of these aphorisms had found a place in our bulletin vol 30.

Medical proverbs can not be winked at as they have reached us surpassing hundreds of years. So, it is our obligation to preserve long for years to come.

Our present medical adagas are a hand-book not only for the Siddha Physicians but also for the allopathists.

Dr. S. SOUNDARAPANDIAN

M.A. (Tamil), M.A. (English), B.Ed., Dip. Skt, Ph.D.

Editor & Translator

மருத்துவப் பழமொழிகள்

1. நகத்தால் கிள்ளுவதை கோடாரி கொண்டு வெட்டுகிறதா?
2. நஞ்சு நாற்கலம் வேண்டுமா?
3. நடந்தால் எல்லாம் உறவு, படுத்தால் பாயும் பகை !
4. நமன் அறியாத உயிரும் நாரை அறியாத குளமும் உண்டா?
5. நரை திரையில்லை, நமனும் அங்கில்லை !
6. நல்ல உயிர் நாற்பது நாளிருக்கும் !
7. நல்ல மரம் நச்சுக் கனியைத் தராது !
8. நாடிக்குறியறியாமல் நோய் நிச்சயப்படாது !
9. நாற்றச் சோற்றுக்குப் பதம் பார்ப்பானேன்?
10. நித்தம் சாவார்க்கு அழுவார் உண்டோ?
11. நித்திய கண்டம் பூர்ண ஆயுள் !
12. நித்திரை பகலிலே சத்துரு !
13. நித்திரை சுகம் அறியாது !
14. நீரும் கொல்லும் நெருப்பும் கொல்லும்.
15. நீர்மேல் குமிழிபோல் நிலையில்லாக் காலம்!
16. நீர் விளையாடேல்!
17. நுரையைத் தின்றால் பசி பொறுக்காது!
18. நூற்றுக்கு இருப்பார் ஐம்பதில் சாகார்!
19. நூன்முறை தெரிந்து சீலத்தொழுகு !
20. நெல்லும் உப்பும் பிசைந்து உண்ணக் கூடுமா?
21. நொந்தகண் இருக்க நோகாக் கண்ணுக்கு மருந்தா?
22. நொறுங்கத் தின்றார்க்கு நூறு வயது !

MEDICAL PROVERBS

1. Why to use axe when a finger nail is enough?
2. When it is poison, should we need 4 kalams?
3. When healthy, all are relatives, when fallen, even the mat is enemy !
4. No life is unknown to Yama; No pond is unknown to heron!
5. Yama is not present where white hair and wrinkle!
6. Good soul lasts for 40 days!
7. Good tree will not render poisonous fruit!
8. Ailment can't be ascertained without understanding 'he pulse!
9. Consistency need not be checked for foetid rice!
10. Who will mourn over that who dies daily?
11. Daily calamity but long life!
12. Day time sleep is dangerous!
13. Sleeping does not realise the felicity!
14. Water and fire - both will kill!
15. Time is like a water-bubble!
16. Never play in water!
17. Foam will not quench the appetite!
18. Hundred years - destined will not die at fifty!
19. Lead a proper life as prescribed in Books!
20. Can anyone eat mixing both unhusked rice and salt?
21. Will anyone administer medicine on the perfect eye leaving the injured eye?
22. Hundred years is guarantee for the one who masticates and eat food!

23. நோயற்ற வாழ்வே வாழ்வு !
24. நோயாளிக்கு ஆசை வார்த்தை போதும் !
25. நோயாளி விதியாளி ஆனால், பரிகாரி பேராளி ஆவான் !
26. நோயாளிக்குத் தெரியும் நோயின் வருத்தம் !
27. நோய் கொண்டார் பேய் கொண்டார் !
28. நோய் ஒருபக்கமிருக்கச், குடு ஒரு பக்கம் போடலாமா?
29. பசியில்லாதவனுக்குக் கருப்பு வந்தாலென்ன? (கருப்பு = பஞ்சம்)
30. பசியாமுன் பசியேல் !
31. பசித்தவன் தின்னாததில்லை !
32. பசி, ருசியறியுமா? நித்திரை, சுகமறியுமா?
33. பசி வந்திடில் பத்தும் பறந்துபோம் !
34. பஞ்சமில்லாக் காலத்தில் பசி பறக்கும் !
35. படிக்கிற பிள்ளை பாக்குப் போட்டால், நாக்கு தடிப்பாய்போம் !
36. பட்ட காலிலே படும் கெட்ட குடியே கெடும் !
37. பத்திலே பதிவு, இருபதிலே இடக்கு, முப்பதிலே முடுக்கு, நாற்பதிலே நரை, ஐம்பதிலே அறிவு, அறுபதிலே சொறி, எழுபதிலே ஈளை, எண்பதிலே இரும்பு, தொண்ணூறிலே தூங்கல், நூறிலே வாங்கல்!
38. பரிகாரி உறவு தெரு வாசல் மட்டும் !
(பரிகாரி = மருத்துவர்)
39. பல் அசைவு போடப் பசி ஆறும் !
40. பழகப் பழகப் பாலும் புளிக்கும் !
41. பழம் புண்ணாளி பாதி வைத்தியன் !

23. That life without ailing is life!
24. Kind words are enough for a patient!
25. If Destiny is in favour of the sufferer the medico earns the credit!
26. Only the sick knows the intensity of ailment!
27. Ailing is possessed!
28. Don't scar for disease!
29. What if scarcity comes for one who doesn't have appetite?
30. Never eat when not having appetite!
31. For hungry, anything is edible!
32. Appetite feels no taste! Sleep feels no pleasure!
33. For a hungry, all the TEN fly away!
34. During the abundant yield, hungry has no business!
35. If school-going boy chews areca-nut, his tongue will thicken!
36. Always strikes on the same wounded leg! Always falls the same fallen family!
37. At ten - Receiving, At twenty - Conflicting, At thirty - Smart,
At forty - Grey hair, At fifty - Knowledge, At sixty - Itching
At seventy - Phlegm, At eighty - Cough, At ninety - Slumber,
At hundred - Passing away!
38. Relationship of a physician is only upto the street - door!
39. Masticating quenches appetite!
40. Milk turns sour on familiarity!
41. That suffers with old-wound is half a doctor!

42. பாலருக்குப் பலம் அழுனக !
43. பாலே மருந்துமாம் !
44. பாலேயாயினும் காலம் அறிந்து உண் !
45. பால ஜோதிடம் விருத்த வைத்தியம் !
46. பித்தம் பத்து விதம் !
47. பித்தனுக்குத் தன் குணம் நூலினும் செவ்வை (நூல்-கோடு; ஆகுபெயர்)
48. பிரம்மா நினைத்தால் ஆயுசுக்குக் குறைவா?
49. பிறந்தவன் இறப்பதே நிசம்!
50. பிறர் பிணி தீர்த்தல் அறமெனத் தகும்!
51. புண்ணிலே கோலிடலாமா?
52. புத்தியினர் குளிக்கப்போய்ச் சேற்றைப் பூசிக் கொள்வார்கள்.
53. புலி அடிக்குமுன்னே கிலி அடிக்கும் !
54. புறக்கடை மருந்து கவைக்கு உதவாது!
55. பெற்றதெல்லாம் பிள்ளையா இட்டதெல்லாம் பயிரா?
56. பொல்லாத குணத்திற்கு மருந்துண்டா?
57. போன சுரத்தைப் புளிவிட்டழைக்கலாமா?
58. மட்டான போசனம் மனதிற்கு மகிழ்ச்சி !
59. மண்டை உள்ள வரையில் சளி போகாது !
60. மண்ணால் ஆனாய், மண்ணாயிருக்கிறாய் !
61. மருண்டவன் கண்ணுக்கு இருண்டதெல்லாம் பேய் !
62. மருந்து கால் மதி முக்கால் !
63. மருந்தும் விருந்தும் மூன்று நாள் !
64. மருந்தே ஆயினும் விருந்தோடுண் !

42. Crying is infant's strength
43. Milk is medicine!
44. Time is essential even for drinking milk!
45. Astrology on young, medicament on old!
46. Bile is of ten kinds!
47. Even to a mad man, his own wit is straighter than a line.
48. If Brahma does gesture, will the life-time become less?
49. Born will die - This is the truth!
50. Curing one's ailment is ethical!
51. Should a stick be inserted into a wound?
52. Pigeons will smear on them mud when go to bathe!
53. Fear will kill before the tiger does!
54. Medicines procured from shops are of no use!
55. Is it that all begotten are children, all sowed are crops?
56. Is there any medicine for evil mind?
57. Is it nice to invite the cured fever by taking tamarind?
58. Moderate food is felicity to heart!
59. Phlegm remains as long as the head remains!
60. Begotten from mud, you remain as mud!
61. For a confused, all that is dark is ghost!
62. One fourth medicine three fourths mind!
63. Medicament and Guest-only for three days!
64. Even if it is medicine, consume in the company of guests!

65. மருவில் தின்ற சாப்பாட்டை லங்கணத்தில்
நினைக்கலாகாது ! (மரு-திருமண விழா, லங்கணம் -
உணவொழிக்கை)
66. மலைபோல் வந்தது பனிபோல் நீங்கும் !
67. மழையும் பிள்ளைப் பேறும் மகாதேவருக்கும் தெரியாது !
68. மனக்கவலை பலக்குறைவு !
69. மனோவியாதிக்கு மருந்து உண்டோ?
70. மிகுந்தாலும் குறைந்தாலும் நோய் செய்யும் !
71. மின்னலைப்போல் பல்லை விளக்கான் பதர் !
72. முள்ளாலே முள்ளை எடுக்க வேண்டும் !
73. மூக்கைப் பிடித்தால் ஜீவன் போகும் !
74. மூலிகை அறிந்தால் மூன்று உலகமும் ஆளலாம் !
75. மூன்றாங்கட்டு அவிழ்த்தால் தெரியும் !
76. மெத்தெனப் படுத்தல் நித்திரைக் கழகு !
77. மேல்காற்று மேனியை விரட்டும் !
78. லங்கணம் பரம ஓளவுதம்
79. வயிற்று வலியை நம்பலாகாது !
80. விஷத்தைக் குடிக்கப் பாலாகுமா ?
81. விஷத்தின் மேல் விஷம் விஷத்தைப் போக்கும் !
82. விஷம் தீர வைத்தியம் வேண்டும் !
83. விடாச்சுரத்துக்கு விஷ்ணு கிரந்தி !
84. விதி முடிந்தவனைப் பாம்பு கடிக்கும் !
85. வியாதிக்கு மருந்துண்டு, விதிக்கு மருந்துண்டா ?
86. வியாதியிலும் மருந்து கொடியது !
87. விரயத்துக்கஞ்சி வியாதி ஒளிக்கலாகாது !
88. வில்வப்பழம் தின்பார் பித்தம் போக ! (வில்வப்பழத்தையே
கூவிளம் என்பர்)

65. Never recollect the memory of meals you took in marriage ceremony when you are on fast!
66. Like a dew it will disappear what came like a mountain!
67. Even Mahadeva does not know in advance - Rain as well as child birth!
68. Worry diminishes strength!
69. Is there a medicine for the disease of mind?
70. Abundance or Insufficient - both will create ailment!
71. That does not clean his teeth like lightening is waste!
72. Remove the pointed piece with another pointed piece!
73. If nose is closed, life is closed!
74. That knows the pot-herbs can rule the three worlds!
75. Truth will be known if the third bandage is untied!
76. Soft bedding renders pleasant sleep!
77. Excess of wind reduces the body!
78. Fasting is the best medicine!
79. Never believe the stomach ache!
80. Is milk needed to drink poison?
81. Poison over another poison, will eradicate it!
82. Medicament is a must for the removal of poison!
83. For uncured fever, the medicine is Vishnu granthi!
84. Snake will bite one for whom the life destined was over!
85. Medicine is for diseases and not for Destiny!
86. Medicament is bitter than the ailment!
87. Ailment should not be hidden fearing the expenses!
88. Vilva fruit is best for bile!

89. வீக்கமோ தூக்கமோ?
90. வீட்டில் இதம் வேம்பு அடியாகும் !
91. வெந்தபுண் வினை செய்யாது !
92. வெளிச்சீர் உட்சீரைக் காட்டும் கண்ணாடி !
93. வேப் பெண்ணெய் நெய்யாகுமா?
94. வேனிற் காலத்துக்கு விசிறி !
95. வைகுரி வந்தவன் கிட்டே படுக்கலாகாது !
96. வைத்தியன் எல்லோருக்கும் பொது !
97. வைத்தியம் வேண்டாதார் உலகில் இல்லை !
98. வைத்தியமெல்லாம் நம்பிக்கையாற் பலிக்கும் !
99. வைத்தியனுக்கு அஞ்ச வேண்டும் !
100. வைத்தியன் சொன்னது எல்லாம் மருந்து!
101. வைத்தியன் பாராத நோய் தீருமா?
102. வைத்தியத்தில் இரண வைத்தியம் நல்லது!
103. வைத்தியர் பல பேரானால் அனர்த்தம் அன்றே நேரும்!
104. வைத்தியனுக்குத் தன் அவிழ்தம் பலிக்காதாம்!
105. வைத்தியம் கொஞ்சமாகிலும் தெரியாத பேரில்லை !
106. வைத்தியன் சொல்லைக் கடக்கலாகாது !
107. வைத்தியன் மருந்திலும் கை மருந்தே நலம் !
108. வைத்தியன் பெரிதோ மருந்து பெரிதோ?
109. வைத்தியன் வீட்டில் குடியிருந்தால் நோய் தீராது !
110. வைத்திய சாஸ்திரம் சாஸ்திரங்களில் விசேஷம் !
111. வைத்தியத்தில் தெவிட்டாப் பொருள் அன்னமும் தண்ணீரும் !
112. வைத்தியத்திற் சிறந்த மருந்து தேன் !
113. வைத்தியத்திலுள்ள வரையிலும் தெய்வம் தொழு !

89. Sleep causes belonging of body!
90. Trunk of neem tree is good to home!
91. The scald will not spread!
92. Body outer is a mirror to the body inner.
93. Neem oil never becomes ghee!
94. Summer invites fan!
95. Never sleep near a small-box patient!
96. Physician is common to all!
97. None that does not need Physician!
98. Result of medicament depends on it's belief!
99. Be afraid of physician!
100. All that physician utters is medicament!
101. Will the disease be cured if a physician does not attend it to?
102. Surgery is the best treatment!
103. Too many physicians spoil the patient!
104. For a physician his own medicine will not heal!
105. None that does not know a little medicament!
106. Never wink at physician's word!
107. Medicament prepared from one's own experience and kept on hand is better than physician's!
108. Physician is more important than medicament!
109. If you reside at physician's house, your disease will not get rid of you!
110. Medical Sastras are superior to all Sastras!
111. In treatments, water and cooked rice are the only substances that will never cloy!
112. In the Medical field, Honey is the substance par excellence!
113. As long as you remain in medicament, worship God!

பழமொழித் திரட்டு

ஆர்.சந்திரமோகன்,

நூலகர், அ.கீ.சு.நா (ம) ஆ.மையம்

“பழமொழி திரட்டு” எனும் இந்நூல், அரசினர் கீழ்த்திசைச் சுவடிகள் நூலகத்திலுள்ள ஆர்.1473 எண்ணில் பாதுகாக்கப் படும் தாட்சுவடியிலின்றும் பதிப்பிக்கப்பட்டுள்ளது:

பழமொழி என்பது முதுமொழியாகும். இது அரிய கருத்தை சுருங்கிய நிலையில் அனைவருக்கும் விளங்க வைக்கும் வல்லமை உடையது.

பழமொழிக்கான கூறுகள் தொல்காப்பியர் காலந்தொட்டே காணப்பட்டாலும், ஒவ்வொரு பாவின் இறுதியிலும் ஒவ்வொரு பழமொழி அமைத்து முன்னுறையரையரால் எழுதப்பட்ட “பழமொழி நானூறு” தவிர பழமொழிகளின் தொகுப்பாகவே அமைந்த தனி நூல் தமிழ் இலக்கியத்தில் தோன்றியதாக தெரியவில்லை. இதற்கு காரணம் பழமொழிகளை அறிதல், தொடுத்தல் மற்றும் அச்சிடல் என்பன தற்காலத்தே தோன்றியதே.

செவிவழி செல்வங்களாக வாழையடி வாழையாகச் சொல்லப்பட்டு, வாய்மொழி இலக்கியமாக, மக்களின் வாய் வழியே தோன்றி பன்னெடுங்காலமாக ஏட்டிலும் அச்சிலும் ஏறாமல் மக்கள் மனத்திலேயே நின்று நினைத்தபொழுது மட்டும் தலைகாட்டும் பழமொழிகள் தமிழில் பல உள்ளன. அவற்றில் சிலவற்றை மட்டுமாவது அச்சில் கொண்டு வர தொடுக்கப்பட்டவையே “பழமொழித் திரட்டு” எனும் இந்நூலாகும்.

இந்நூலில் காணப்படும் பழமொழிகளில் பல இன்னும் அதே தொடரமைப்பிலும், ஒரு சில பாட பேதங்கள் பெற்றும்,

அக்காலந்தொட்டு வழக்கத்தில் இருந்த கொச்சைச் சொற்களை பெற்று மக்களிடம் தற்போதும் வழக்கத்திலுள்ளது கவனிக்கத்தக்கது.

6. தமிழ்ப் பழமொழிகள் பற்றிய ஆய்வைப் பொறுத்தவரை முனைவர் **சு.சௌந்தரபாண்டியன்** அவர்கள் எழுதிய தமிழில் பழமொழி இலக்கியம் (கண்ணப்பன் பதிப்பகம், த.பெ.எண்.8859, 19 கண்ணதாசன் சாலை, தி.நகர், சென்னை-17) என்ற ஆய்வு நூலை முதல் விரிந்த பழமொழி ஆய்வு நூலாகும்.

பழமொழித் திரட்டு

1. அத்திமுக கணபதியை அனுதினமுந் தொழுது போற்று.
2. அடிதடி யில்லாத மணியமும், ஆடல் பாடலில்லாத கோயிலுஞ் சிறப்பில்லை.
3. அடித்து வளர்க்காத பிள்ளையும், முறித்து வளர்க்காத மரமும் பிரபலத்திற்கு வாராது.
4. அறுவத்தி நாடடி கம்பத்திலே ஆடினாலும் கீழே வந்துதான் தியாகம் வாங்க வேணும்.
5. அவப் பொழுதிலேயும் தவப்பொழுதாய்ப் போறது வெகு நல்லது அன்றோ.
6. அறுபதுக்கு மேற்பட்டால் எவனும் அருளும் மருளுமாய்ப் பேசுவன்.
7. அரமணையார் அடிக்கிறதற்கும் ஆம்படையான் அடிக்கிற தற்கும் கேள்வி ஏது?
8. அறுக்க மாட்டாதவன் இடுப்பிலே ஐம்பத்தெட்டு அரிவாளை சொருகினைப் போலே.
9. ஆசைக்கு மருந்திடப் போய் குறுஞ்சிரிப்பு கூடப் போச்சு.
10. அப்பந்தட்டப் போய் கூழாப் போனாற் போலேயிருக்கிறது.
11. அல்பனுக்கு உபதேசம் சொன்னால் அதிலே அவமானங்கள் வரும்.

12. ஆஸ்திக்கு மிஞ்சின அபராதமுமில்லை, தலைக்கு மிஞ்சின ஆக்கினையுமில்லை.
13. ஆடுகிறவன் காலைப் பார், பாடுகிறவன் வாயைப் பார் அதிலே தெரியும்.
14. ஆகாசத்திலே போகிற பகிக்கு மேடென்ன பள்ளமென்ன.
15. ஆரியக் கூத்து ஆடினாலும் காரியத்து மேலே கண்ணாயிருக்க வேணும்.
16. ஆனைக்கு அறுபதடி, அறக் கூழைக்குத் தொண்ணூறடி விலக வேணும்.
17. ஆயிரம் பொன் கொடுத்து ஒரு அசலைக் கொள்ளு, ஆயிரம் பொன் கொடுத்து ஒரு அசடைத் தள்ளு.
18. அரசச் சொல் கொண்டு அம்பலமேறினால் அரைச் சொல் முழுச் சொல்லாகும்.
19. ஆயிரம் வருஷமிருந்து செத்தாலும் அது அநியாயச் சாவு என்பர்.
20. அழுக்குப் புடவைக்கு வண்ணானிடம் பயம், வெள்ளைப் புடவைக்கு என்ன?
21. ஆணை போலே வீட்டைக் கட்டி பூனை போலே கதவையிடு சிறுசா.
22. அகல யிருந்தால் பகலே உறவு, கிட்டயிருந்தால் முட்டப் பகையாய்விடும்.
23. ஆயசு இருக்கிற வரைக்கும் அன்னமும் உண்டு பட்டினியிருக்கிறதில்லை.
24. ஆடு விடக்காடு கெடும், நூல் விட ஊரு கெடும், நாணல் நட ஆறு கெடும்.
25. அசல் வீட்டுப் புருஷன் இவளுடைய ஆபத்துக்காவானா.
26. ஆபத்துக்கு உதவினவனே பந்து, பசிக்கு உதவினதே பாலமுதம்.
27. அரை வேலையை ஆண்டானுக்கும் ஆருக்கும் காட்டலாகாது அது அபத்தம்.

28. அடக்கம் ஆயிரம் பொன். வெளியே விட்டால் ஒரு கொட்டை பாக்குப் பொறாது.
29. அரைக் காசுக்குப் போன மூக்கு ஆயிரம் பொன் தொடுத்தாலும் ஒட்டுமா.
30. அள்ளிக் கொடுத்தால் சும்மா கொடுத்தது. அளந்து கொடுத்தால் கடன் கொடுத்தது.
31. அடிபட்டவன் பொறுத்தாலும் சாட்சிக்காரன் பொருக்கிறதில்லை.
32. ஆளுள்ளதே படை தாளுள்ளதே வெள்ளாண்மை.
33. அடிச்ச விட்டவன் பின்னாலே போனாலும் பிடிச்சவிட்டவன் பின்னாலே போகாதே.
34. ஆயிரங்கட்டு ஒரு ஆனைப் பலம்.
35. ஆறு மாசம் அசடியும் வளர்ப்பாள் பிள்ளை அப்புறம் வளக்கறதல்லவா அருமை.
36. உழுகிற நாளையிலே ஊருக்குப் போனால் அறுக்கிற நாளையிலே ஆள் தேடத் தேவையில்லை.
37. உடம்புக்கு அன்றோ இரண்டு நாக்கு மனுஷ்யாளுக்கு இரண்டு நாக்குண்டா.
38. ஊருக்கெல்லாம் சொல்லும் பல்லி தான் போய்க் காடிப் பானையிலே விழுந்தாப் போலே.
39. ஊமையுடைய சைகை ஊமையுடைய ஆத்தாளுக்குத் தெரியும்.
40. ஊரு என்று வா உறவு என்று வா சோறு என்று மாத்திரம் கேளாதே.
41. உண்ணீரென்று உபசரியாதவர் வீட்டில் உண்ணாமலிருப்பது உலகம் பெறும்.
42. உப்பு போட்டு தண்ணி வார்த்தவர்களை உள்ளத்தனையும் நினைக்க வேணும்.
43. உழுத சேறு காஞ்சால் அந்த நிலத்தில் உழுக்கு நெல்லு காணாது.

44. உண்டவிடத்திலேயும் கொண்டவிடத்திலேயும் இருக்க லாகாது.
45. ஊசி இருமுனைப் பட்டால் சீலையைத் தைக்க மாட்டாது.
46. உழுதவன் கணக்குப் பார்த்தால் உழக்கோலுக்கு மிஞ்சாது.
47. உள்ளூரு கடனும் உள்ளங்கைச் சிரங்கும் இது இரண்டு மாகாதப்பா.
48. இறக்கப் போறதல்லாமே இனி பிறக்கப் போறதில்லை. எதுக்குச் சண்டை.
49. எடுப்பாரும் பிடிப்பாருமுண்டானால் இளைப்புந் தவிப்புந் தோன்றும்.
50. ஏகாதசி வீட்டுக்கு சிவராத்திரி விருந்துக்கு போனாப் போலே யிருக்குது.
51. எடமறிஞ்சு காலை நீட்ட வேணும், சும்மா நீட்டலாமா இடமறியாதே.
52. எல்லாரும் பண்ணாடியளானால் எருது மேய்க்கிறதற்கு ஆள் யாரென்றானாம்.
53. எண்ணிச் செய்வது கருமம் எண்ணாமல் செய்வது இழுக்கு என்றைக்கும்.
54. எரக்கப் போறபோது சிறக்கப் போக வேணும்.
55. எரந்தும் பரந்தவர்க் கிடவேணும் தருமம்.
56. ஏழையைக் கண்டால் மோழையுங் கூடப் பாயும், எளப்பங் கண்டு அதுவும்.
57. எண்ணையுற் திரியுமிருந்தாலும் எதுக்கும் தூண்டுகோல் வேணும்.
58. போசனம் சிறிசானாலும் ஆசனம் பெரிசாய் வேணும்.
59. எத்தினை உப்புத் தின்றான் அத்தின தாகமெடுக்கும்.
60. எள்ளு அடிச்ச களம் போலே போச்சு பிழைப்பு.
61. எடுப்பாரும் பிடிப்பாரு முண்டானால் இளைப்புஞ் சலிப்புந் தோணும்.

62. எல்லாஞ் செய்து கழிநீரிலே கையை யிட்டானாம்
63. ஏர் நடக்கிறவனுக்குப் போர் நடக்கும்.
64. ஒருவன் பிறக்கத் தனி, இருவன் பிறக்கப் பகை.
65. ஒரு முழுக்கிலே மண்ணெடுக்கலாமா, மொள்ள மொள்ள ஆக வேணும்.
66. ஒரு பிள்ளை பிள்ளையல்ல, ஒரு மரம் தோப்பல்ல, ஒரு கண் கண்ணல்ல.
67. ஓயாமல் நோவு கொண்டால் என்று இருந்தாலும் சாகாமல் தீராது.
68. ஒருநாள் ஒதி பின்னை ஒன்பது நாள் விட்டவன் மறந்தாப் போலே.
69. ஓசையடங்க நெய் காய்ச்சின கதையாயிருக்குது.
70. ஓசாரம் காசு பொறாது, உண்டல்லாதே பசி தீராது.
71. ஒளிவுக்கு சூரியன் குளுமைக்கு சந்திரனப்பா இவன்.
72. கோழி கூப்பிட்டு விடியுமா, கோட்டான் கூப்பிட்டு விடியுமா.
73. காணான் கேளான் குறுடன் கூத்துப் பார்த்தான் போல.
74. கழுவேறத் துணிவாளாம் காக்கை ஓட்டப் பயப்படுவாளாம்.
75. காலுச் சனியன் நடக்கத் தீரும், வாய்ச் சனியன் சொல்லித் தீரும்.
76. கலியாணத்துக்கு வாங்கின கடனும், சுவருக்கு மண்ணெடுத்த குழியுந் தானே மூடும்.
77. கல்லோடே இடறினாலும் கணக்கோடே இடறலாகாது, கெடுதி வரும்.
78. காராமணிக்குக் களையெடுத்தாப் போலே ஆச்சு.
79. காக்கை சகுனமும் கவுண்டிக்கை முகவும் அவன் ஊர்வெளி மட்டும்.
80. கோழி அடிக்கக் குறுந்தடியும் வேணுமா.
81. கணக்கனுக்கு எழுத கட்டளை, காளக்காரனுக்கு ஊத கட்டளை.

82. காரியங் கண்ட போதே பேசித் தீத்துக் கொள்ள வேணும் எதுவும்.
83. கோணிக் கோணி கோடி கொடுப்பதிலும் கோணாமல் காணி கொடுப்பது கோடி பெறும்.
84. கோடி போனாலும் அய்யோ, கோமனம் போனாலும் அய்யோ.
85. கணக்கறிஞ்சு பிள்ளை வீட்டிலே யிருந்தால் அப்புறம் வழக்குக் இடமேது.
86. காதுக்கிட்டால் முகத்திற்கழகு, கல்வியுமுண்டானால் வெகு அழகு.
87. கப்பலேறிப்பட்ட கடன் கொட்டைநூற்று அதில் அடைபடுமா.
88. கொள்ளைக்குப் போனாலும் கூட்டுறவு ஆகாது.
89. குடத்திலே ஏத்தின விளக்கு, வெளிக்கு பிரகாசத்துக்கு வரமாட்டாது.
90. கொள்ளையிட்ட வீட்டிலே கூடைமுற மிஞ்சும், தீப்பட்ட வீட்டிலே அதுவுமில்லை.
91. கள்ளனைத் தடங் கேட்டால் பள்ளம் பள்ளமே போவென்பான்.
92. கள்ளனை உள்ளே வச்சுக் கொண்டு கதவைத் தாள் போட்டால் போலே.
93. கண்ணே காதே நமஷ்காரம், கண்டதைக் கேட்டதைச் சொல்லாதே.
94. கையிலே இல்லாதவன் கள்ளன், இல்லாதவனே பொல்லாதவன்.
95. கும்பிட்டுக் கடன் கொடாதே, கும்பிட்டுக் கடன் வாங்காதே இரண்டுஞ் சமமாகாது.
96. கள்ளனையும் வயலுக்குத் தண்ணியும் கட்டி நிறுத்திப் பின்னை விட வேணும்.
97. கடிச்ச வாய் துடைச்சாப் போலே தீரவேணும் எந்தக் காரியமும்.
98. கறையான் புத்தெடுக்க பாம்பு குடியிருந்தாப் போலே யிருக்குது.

99. குசவனுக்குப் பல நாள் வேலை, தடிகாரனுக்கு ஒரு நிமிஷத்து வேலை.
100. குடியுண்டானால் ராசாக்களுக்கு முடியுண்டு, குடியில்லா விடில் முடியில்லை.
101. கழுவேற யோகமுள்ளவனுக்கு கன்னிட புத்தி முன்னேயே தொத்தும்.
102. குட்டி குலைச்ச நாய் தலை மேலே வச்சாப் போலே யிருக்குது.
103. கோணக் கோண சொன்னாலும் கோவிந்தா கிருஷ்ணா என்றால் புண்ணியமுண்டு.
104. குணமுள்ள காரியங்கள் கைவிடலாகாது, கூடின பின்பு பிரியலாகாது.
105. காலம் போன கடைசிலே வாதம் வந்து வலக்கானல் சுத்தித்தாம் என்றது போல.
106. கலக்குறவன் கலச்சால் கடலுங்கூட கலக்குறதாயிருக்கும்.
107. கல்லுக்குக் கல்லே முட்டுக் குடுக்க வேணும், மண்ணாங்கட்டி முட்டுக் கொடுத்தால் நிற்குமா.
108. கிள்ளிப் பிடிக்க மசிரில்லை என் பெயர் சவரிப் பெருமாள் என்றானாம்.
109. கொக்குக்கு ஒன்றே மதி, மீன் பிடிக்கிற புத்தி அது நன்றே.
110. கேடுவரும் பின்னே மதிகெட்டு வரும் முன்னே, வாழ்வு வரும் பின்னே மதி கூடிவரும் முன்னே.
111. கடும்பசி நெறி அறியுமா, கடுஞ்சினம் பழிவறது அறியுமா.
112. காசிக்கு மிஞ்சின தீர்த்தமுமில்லை, காயத்திரிக்கு மிஞ்சின மந்திரமுமில்லை.
113. கார்த்திகைக்கு அப்புறம் மழையுமில்லை, கர்ணனுக்கு அப்புறம் கொடையுமில்லை.
114. கல்வியுள்ளானையும் கைப்பொருளுள்ளானையும் எல்லாரும் வந்தெதிர்கொள்வர்.
115. கலங்கித் தெளிய வேணும் எந்தக் காரியமும்.

116. செட்டி வீட்டு நாயும் கணக்குப் பாத்துத்தான் கடிக்கும்.
117. சன்யாசிக்குச் சந்தோஷம் வந்தால் சுரப் புருடையை முத்தமிடுவான்.
118. சன்யாசிக்குக் கோபம் வந்தால் கப்பரையை உடைப்பான்.
119. சபையிலே நமஸ்காரம் பண்ணினால் வைகிறவனுமில்லை வாழ்த்துகிறவனுமில்லை.
120. சந்தடி சாக்கிலே பந்தடிப் பெண் பார்த்தாளாம் என்றது போல.
121. சோத்துக்குச் செத்து துணிக்கு தடுமாறி அலையுறான் பதறு.
122. சுக்கில்லாதே கஷாயம் போடுவாருண்டா.
123. சோத்துக்கு சாகறவனை சூனியம் வச்சக் கொன்றானாம்.
124. சூதும் வாதும் வேதனைக்கிடம்; இதுரெண்டுமாகாது மனுஷருக்கு.
125. சித்திர வேலைக்காரனுக்கு கைஉணத்தி, தேவப் புலவனுக்கு நாவுணத்தி.
126. சாணி சுமக்கிற பெட்டிக்குச் சந்தனப் பொட்டொரு கேடென்ன.
127. சப்பாணிக்கு மொண்டி சண்டப் பிரசண்டன் போலே.
128. சகுனமறிஞ்சுவன் போய் மீண்டான், அறியாதவன் போய் மாண்டான்.
129. சந்தடியிலே சமாராதனை.
130. சம்பளமில்லாத சேவகனுக்குக் கோபமில்லாத துரை.
131. சாமிக்கு செலவு சாஸ்திரிக்கு வரவு.
132. தீராத கோபங்கள் அது வெகு பாடாக முடியும்.
133. தாயைப் பார்த்து மகளைக் கொள்ளு, பாலைப் பார்த்து பசுவைக் கொள்ளு.
134. தலையெழுத்தும் தப்பாது, சாஸ்திரமும் பொய்யாது.

135. தாய்க்கு ஒளிச்சு குலுண்டா மகள் எப்படிப்பட்ட வளானாலும்.
136. திருவாய்க்கு எதிர்வாய் உண்டா, தேவர் சித்தத்துக்கு வந்தபடி.
137. தனக்கு என்று பாடுபட்டால் சாகிற வரைக்கும் உண்ணலாம், ஊராருக்குப் பாடுபட்டால் ஒரு வேளைக்குக் கூடச் சோறு ஆகாது.
138. தலை பெரிசு என்று கல்லோடே முட்டிக்கிறது.
139. தேன் வைக்கிற கொம்பு என்ன கொம்பு என்று உண்டா.
140. தவத்தைச் செய்ய பலத்தைப் பெற வேணும்.
141. தந்திரத்திலே விழுமா தேங்காய் அழுத்தித் திருகித் தள்ள வேணும்.
142. தின்னப் புண்ணியம் செய்தவனுக்கு எங்கும் தனம் வரும்.
143. தண்ணி நின்றவிடத்திலே சேறு நிற்கும்.
144. நல்லதைச் சொல்லி தீயதை விலக்கி நல்வழி நடப்பதே நல்லது.
145. நாரையறியாத குளமில்லை நமனையறியாத உசிருமில்லை.
146. நடந்தால் நாடெல்லாம் உறவு படுத்தால் அவன் பாயும் படுக்கையுந்தான்.
147. பசி ருசியறியாது நித்திரை சுகமறியாது.
148. பிள்ளைக்கு வாத்தியாரும் பெண்களுக்கு மாமியாரும் வேணும்.
149. பாவம் காசுக்கு வாங்கத் தேவையில்லை தானே வரும்.

கடாக்ஷ சோடசி

சுலோகங்களில் உள்ள இந்நூல், விஷ்ணு மீது எழுதப்பட்டது. ஆசிரியர், கவீந்திரசந்திரன் ஆவார்.

இந்நூல் கி.பி.18, 19ஆம் நூற்றாண்டுகளைச் சேர்ந்தது.

வசந்த திலகம் எனும் வடமொழி யாப்பில் பாடல்கள் உள்ளன.

இதுவரை ஆச்சில் வெளிவராதது. ஆ.கீ.சு.நா.ஆ.மையப் புலவர் டாக்டர் சு.இராசலட்சுமி பதிப்பித்துள்ளார்.

முனைவர் சு.சௌந்தரபாண்டியன்,
காப்பாட்சியர்

ग्रन्थ परिचयः

कटाक्षषोडशी नाम लघुस्तवः भगवन्तं कृष्णमधिकृत्य विरचितम्।
कवितारसनशील-सद्भक्तमानुषमानसानन्दनलक्ष्येण कवीन्द्रचन्द्रवर्येण
कविना निबद्धमिदं श्लोकरत्नम्। षोडशश्लोकात्मकमिदं स्तोत्रं सादरं
सानन्दमनुभूयतां रसिकलोकमान्यैर्विद्वद्भिः, कृष्णकटाक्षवीक्षणपात्रभूताः
भक्ताः भवेयुश्चेति प्रार्थये।

प्राच्यलिखितग्रन्थागारे R4210 सङ्ख्यायां सुरक्षितोऽयं ग्रन्थः। कवेः
कवीन्द्रस्य कालदेशादिकं न ज्ञातम्।

सु. राजलक्ष्मीः

संस्कृत पण्डिट्

श्रीः

कटाक्षषोडशी

सम्भावयन् विधिशिवौ सकृदिन्दिरायाः
वक्त्रारविन्दपरिरम्भकरस्सुरस्पृक्।
मञ्जन्मुहुस्वरणेषु निपत्यमग्नौ
दीनेषु रक्षतु स मां भगवत्कटाक्षः॥१॥

मञ्जन् दयामयसुधाजलधौ जगत्याम्
अत्यादरेण परिरभ्य करीन्द्रमार्तम्।
कुम्भीरमाप परुषाकृतिभेवरोषा
द्यः पातु जातु विशदो भगवत्कटाक्षः॥२॥

रक्तः स्वयं सलिलराशिसुतास्यबिम्ब-
सम्भावनासु शुचिरार्तजनप्रसादे।
अम्भोजनिस्सरदलिप्रकरानुकारी
चित्राश्चिरादवतु मां भगवत्कटाक्षः॥३॥

दुःखप्रवाहपरिणाह विगाहनोद्य-
त्सन्तापमादृशति वर्जनदुर्यशोभिः।
संलिप्तमूर्तिरिव मेचकरोचिरव्या-
दव्याजरक्षितजगद्भगवत्कटाक्षः॥४॥

पद्मालयावदन मण्डलनेत्रयुग्म-

च्छद्योल्लसद्विकच पद्मविहारलुब्धः।

मृग्धो मधुव्रतसमूह इव प्रसर्पन्

श्रेयस्समर्पयतु मे भगवत्कटाक्षः ॥१५॥

पातानुभावपरिपावितपातकाध्व-

पान्थाधिकाररहितान्तकदर्शिताधिः।

दुःखाभिभूततरभूतचयानुभूतौ

दायस्तनोतु कुशलं भगवत्कटाक्षः ॥१६॥

मन्दारमुख्यसुरवृक्षवदान्य भाव

सन्ध्यास्फुटीकृतबहुप्रवतार्थि वन्द्यः।

निष्कामभक्तजनसात्कृतनित्यधामा

*कामाय सम्भवतु मे भगवत्कटाक्षः ॥१७॥

न्यस्तात्मभार भरणादर भाव्यमान

वृत्ति प्रवृत्ति परतन्त्र इव प्रवृत्तिः।

सद्वृत्तिधूर्त विषयाधिकतोषरोष

संलक्षितो भगवतोऽवतु मां कटाक्षः ॥१८॥

दुर्वारमारशर वार इवातिधीरा

वाराङ्गनाहृदयदुर्जयधैर्यभेदी।

सत्पक्षयोग विहित द्रुतगत्यनिन्द्यो

निन्द्यां मतिं हरतु मे स हरेः कटाक्षः ॥१९॥

निर्व्याजदृष्टकरुणामृतवृष्टिहृष्ट
पुष्टत्रिलोकगत कोकविलोकनीयः।
दिव्याम्बुवाह इव सक्षणरुग्विलासः
तापत्रयं हरतु मे स हरेः कटाक्षः॥10॥

यस्मिन् समुल्लसति कामधुगल्पदो वा
कल्पद्रुरल्पफलपुष्प इवास्तु कल्पः।
चिन्तामणिर्मणिगणैर्गणनीय भाग्यः
कामं संपूरयतु मे भगवत्कटाक्षः॥11॥

अन्तर्निरन्तरबलद्विमलानुकम्पा
संस्पर्धमानमहिमानुगृहीत भक्तः।
अग्रा ध्वजाग्र दतिवेललसन्तितिक्षः
क्षेमं तनोतु नितरां भगवत्कटाक्षः॥12॥

इन्दीवरोदरमनोहरमन्दिरान्त
र्वास्तव्यकान्तिरमणीपरिरम्भमाणः।
कश्चिद्विपश्चिदनुभूतमहाप्रसादः
सीदन्तमुद्धरतु मां भगवत्कटाक्षः॥13॥

ध्यायन्निकाय निरपाय कृपाय युक्तो
मुक्तप्रभुक्तमहिमामृतसन्धिबिन्दुः
कामप्रकाम फलदाननिदानकल्प-
वृक्षोपमः फलतु मे भगवत्कटाक्षः॥14॥

यस्यानुकूल्य बहुमूल्यमनोजरत्र-

भूषाविभूषिततनुस्तनुजाम्बुराशेः।

भूरप्य भूदतुलसौभगयोगयोग्या

भूयात्सभूरि विभवाय विधोः कटाक्षः।।15।।

इन्दीवरैरिव किरन् रुचिभिस्समन्तात्

वृन्दावनान्तरमनन्तगुणास्पदं यः।

आनन्दयत्यनुदिनं व्रजसुन्दरीणां

चेतांसि मेऽस्तु सुखदः स हरेः कटाक्षः।।16।।

कटाक्षषोडशी सेऽयं कविचन्द्रविनिर्मिता।

कलेव कृष्णचन्द्रस्य करोतु जगतां मुदम्।।

इतिकविचन्द्रविरचिता

कटाक्षषोडशी

समाप्ता

ముందుమాట

శతశ్లోకి పద్యాల మూలంగా గృహవైద్యాన్ని రచించారు. ఏ రోగానికి ఏ మూలికలు ఉపయోగించాలో అన్న వివరంగా రచించారు. ఇందులో వృత్తం, సీసమాలిక, గీతం, ఉత్సాహదండకం, రాజ విరాజితం కందం, పుత్తకోకిల అనే వృత్తాల రూపంలో నూరు పద్యాలను జనులకు అర్థమయ్యేలా తెలుగులో రచింపబడ్డాయి. కర్త పేరు భాహట శాస్త్రజ్ఞుడు. ఇందులో గృహవైద్యానికి పనికివచ్చే మూలికల పేర్లు వ్రాయబడ్డాయి. దీనిలో సీతజ్వరం, రక్తపిత్తం, హస్తశ్వావం, శ్వాశకాస, క్షయ, స్వరసాదం, హృద్రోగం, మదమూర్ఛ, అతిసార, రక్తార్ఘ, విమూచి, ఆస్మదిరోగం, పీటకరోగం, విద్రది, స్తన గుల్మరోగం, రక్తగుల్మ, వాతశూలం, పాండురోగం, శోభి, మసూచిరోగం సీతపిత్త, శ్వేతకుష్టు, క్రిమిరోగం, వాతరోగం, పిత్తరోగం, శ్లేష్మరోగం, గర్భిణీశుకహారం, సుఖప్రసూతి, బాలగ్రహం, దుష్టగ్రహం, ఉన్మాదం, అపస్మా నేత్రరోగం, కర్ణరోగం, నాసికారోగం, అధరరోగం, గెండాలజ్జ, జిహ్వరోగం, కంఠరోగం, వ్రణం, సద్యోవ్రణం అగ్నిదగ్ధవ్రణం, భగ్నవ్రణం, భగంధరవ్రణం, మెథోగ్రంథి, నాడవ్రణం, పద్మకంటక వ్రణం, యోనిరోగం, సర్పవిషం, కీటకవిషం, చెలదిపురుగు, తేలువిషం, మూషకవిషం, నఖదంతవిషం, మొదలైన రోగాలకు ఏయేమూలికలు వాడాలో వివరింపబడ్డాయి. దీనిని రెండు భాగాలుగా బుల్లటీన్ లో వేయబడింది.

పి. జయమ్మ, ఎం.ఏ.ఎం.ఫిల్

(పిహెచ్ డి)

తెలుగు పండిట్

శత శ్లోకం పద్య కావ్యం

శుభమస్తు అవిష్ణుమస్తు

శ్రీ రామానుజ పద పద్మారాధన నిరతచెరితు
డాచార్యకృపన్ పేరుగల శత శ్లోకము
తీరుగ తెనుగించువాడ తెలివిగలందినీ ॥

నీ॥

తాపంబుహరం ॥

శ్రీ గంధ । ఖర్జూర । బెవ్య । పిప్పళ్ళను ।
నేలవేము । తక్కళి । నేలపొన్ను ।
బిల్వ । కోల । పొన్ను । పులిచలము । వేము
చెంగల్వ । కాష్ఠంబు । చిట్టముట్టి ।
అడవామి । దడ్డనర । మతిమధుర । ముళిరికె
తీటకళివింద । శొంఠి । తిప్పతీగె ।
గుమ్మడితీగె । కొడిశపాల । మేళనీరు
ద్రాక్ష । తుంగ । ముస్తై । దనరుగుముడు ।
పిప్పిలి । మూలంబు । పిల్లిపిచ్చరయును
వాంగ । నల్ల కలువ । చన్నపాలు ।
పాదరివాంకుడు । పల్లెరు । మూలకయు ।
కురువేరు । విషబొద్ది । కొత్తమర్లు ।
రావిదానిపట్ట । రహితాణి । కరక । మంజిష్ఠ
చెట్టు । యిప్ప । చేంతి । పొట్ల । యెరలు ।
గోరోచనమిల దుంపరాష్ట్రయు । వెదురు
దేవదారు వెట్టివేరు గరిట
కామపర్పటకంబు । గంటి భార్జి
కటకరోహిణి । రుద్రాకంబురేల ।
పంచదారయు । మొదలు సుగంధపాల । తాప
జ్వరహారి దానవాంతకమురారీ ॥

శీతజ్వరహారం - ౨ - ౨

సీ॥ విషబొద్ది । మిరియాలు । విష్ణుకాంతము
 శౌంఠి । పెద్దమానీచెక్క । పెరముట్టి ।
 మానిపసుపు । తులసి । మరిపండుటాకులు
 కరుదూపమును । మరిగంటిభార్జి ।
 జిలకర । పిప్పళ్ళు । చెలగువావిలి
 య (అ) టికమామిడి । వెల్లుల్లి । భూతులసి ।
 నార్తపువేరును । నయమైన పిందెయా
 పత్రమును । లవంగపత్రచెక ।
 ఇపుడు చెప్పిన ద్రవ్యములెల్ల శీతజ్వరములకు
 వైరియని సర్వశాస్త్రములకు ।
 మునులు శోధించి చెప్పిరి మున్నుదానిజనులకు
 పకారముగ రామచంద్రమూర్తి ॥

(౨) ౨ ఉత్పలమాలిక ॥ రక్తపిత్తహారం ॥ ౩-౩

అడ్డసరంబు । పర్బటకమారయ । ఖర్జురి । చల్లిగెడ్డపాత్ ।
 బొడ్డగునారికేళపు । పుతుంగలి । మధురము । ద్రాక్ష । తేనె । నేయి ।
 మెండగు చిక్రి కూరె । రుపుమేలగు బూరుగబంక । గెడ్డమున్ ।
 పండిన దాళినింబ త్రి । ఫలంబును దూర్వము । మర్రివూడలున్ ।
 నిండినవట్టివేరు । మరినేలనుమొల్చిన పొన్నగెంటియన్ ।
 పండితు లెన్ను రక్తముల పైత్యహారంబ నిరీశవందితా ॥

౩ - ౩ - సీసం - ప్రదరహారం ॥ ౪-౪

గంధంబు । తామెరగెడ్డలు । పుచ్చాకు
 కలువగెడ్డలును । టెంకాయపూలు ।
 దాసానపువ్వులు । దామర కేసరాత్
 పెద్దగుమ్మడికాయ పెంపుగలుగు ।

ఉసిరిక పప్పును । వొప్పుగుచెరుకుపాల్
 చల్లగెడ్డలు । లక్క । చంద్రచెక్క ।
 బజికాల్చిన మసీ । పరగు నేరేడుచెక్క
 పాలమానీయందు సమూలమున్న ।
 తుంగముస్తైలు । మరియు లవంగచెక్క । అరిటి
 పువ్వులు మొదలుగా నధికమైన ।
 ప్రదరయెను రక్తపిత్తంబు యోనిరక్తములు
 మాన్పు దశరథరాజ తనయా ॥

హస్తీశ్రావహారం॥ ౫ - 5

౪ - 4 ॥నీ॥ ఇప్పుపువ్వులు । లెక్కయిలతాటిగెడ్డయు
 అతిమధురంబును । అరటిగెడ్డ ।
 ప్రెంక్కణలొద్దుగు పల్లెరు । విషబొడ్డి
 మోదుగుచెక్కలు । ముస్తైలున్ను ।
 తామెరగెడ్డలు । తగుతిప్పతీగాకు
 మామిడిపప్పును । తామెరాకు ।
 తామెరారులును । తగుకలువగెడ్డయు
 ఉళిరిపప్పు । నేరేడుల్లిగెడ్డ ।
 ఇన్ని పస్తువులును యెక్కుడొనాహస్తీ
 శ్రావమాన్పుననిరి శాస్త్రమతులు ।
 దేవతావైరి వైరిదీనుల మురారి పార్థ
 నృపానంగలీలాంగ పాండురంగా ॥

శ్వాసకాసహారం-౬- 6

౫ - 5 ॥చ॥ జీలకర । గంటుబార్డి । వస । చెవ్వము । వోమము । రేల । వావిలి
 గలజేరు । గువ్వగుత్తి । యుత్రికంటకము । పిప్పలి ।
 మూలతెల్లపా ।

యలు । దేశమూలమాదిఫలమ్యోలకలింగువచారాసిమెన ।
 త్తులు । మరిముండ్లముస్తెలును । తేలుమణికునుబొక్కణాకుకా ।
 యలు । పసుపున్ । త్రిఫలమేనుగ । పిప్పిలి । తాళి శంబునున్ ।
 ఇలగల చిత్రమూలమును । యింపగుతాళి పత్రియున్ । మణి ।
 శిలయవచార జాజిత । వక్షీరియు మోదుగు । గుంటగల్గరన్ ।
 చెలగెడు నాగకేశరులు । జ్యోతిష్మతిప్పియు నల్లవొప్పియున్ ।
 ఇలజటమాంసి । అడ్డసరమిందు పురాన్మ లవంగ । పత్రియున్ ।
 బలువగు దంతికుప్పమేని । పండితులెన్నడు చండ్రునురుగుడున్ ।
 ఉలవలు । నల్లజిల్కరయు । వొప్పగునావలు దేవదారువున్ ।
 అల మహిసాక్షీకృష్ణగరు । అవులదుగ్ధము రేనుగింజలున్ ।
 తెలివగుతేనెవలాలకము । తెల్లని చెండ్రయు । నెమలిపక్కియీ ।
 కెలభసీతంబు । వెల్లకరకాయల పువ్వులు । తులసి । చక్కరన్ ।
 చెలగెడికొడిశపాలయును । చెన్నగు వూడుగ బీజము లుధరన్ ।
 బలువగు శ్వాసకాసముల భంజియనంగను పెరుమాధవా ॥

౬ - 6 ॥ సీ ॥ క్షయహరం ॥ ౭ - 7

మునుబాల ద్రాక్షయు । మేకపాలును । నెయ్యి ।
 కాకొళియును । చల్లగెడ్డలున్ను ।
 క్షీరకాకోళియు । జీలకర । వృషభక
 వృద్ధి । మహావృద్ధి । వెన్నగుమడి ।
 మాంసిమహామేధ । మరి తుంగముస్తెలు
 నేలగుమ్మడు । యిప్పపూలు । నాగ ।
 మల్లి వేరును కొత్తమర్లు కర్జూరంబు
 తిప్పతీగె తోడచెప్పునిన్ని ।
 వస్తుపులణగించు విస్తారమగుచున్న
 క్షయ శ్వాసకాసల జాడలెల్ల ।
 ననుచుబాహోట శాస్త్రజ్ఞ డానతిచ్చె
 రాజనుతక్తిరి కోదండరామమూర్తి ॥

2-7 || సీ || స్వరసాదహరం || ౮ - 8

గంటుభార్తి । తేనె । కాంచాకు । చెవ్యము
పిప్పిలి మూలంబుప్పిలియును ।
అడ్డసరము । కృష్ణ అగరు । ముల్లంగియు
మొలకవాంకుడు । చిత్రమూల । శౌంఠి ।
ద్రాక్షదుంప । రాస్మ తగులవంగంబును । త
త్పత్రములు మరిదానిచెక్క ।
జీలకర । మిరియాలు । చెన్నుగు కరివేప
గుంట । కలిగరాకు । గూడ నివియు ।
స్వరసాదము గిట్టు చేపట్టు గాబట్టి
గొట్టి దేహంబుల దిట్టవరచు ।
గాన యీద్రవ్యములు లేహ్యకషాయకల్కి
పాన బహువిధ శేవల పంకజాక్షా ॥

౮ - 8 || ఉ || అరోచకహరం || ౯ - 9

బెల్లము । యిప్పుపూవులును । పెంపగు చెక్కెర । వేపపూవులున్ ।
అల్లము । చాతరాసి । మిరియాల త్రికటు క । లవంగ । జీరక ।
ముల్లగుముస్తై । మాధిఫలమొప్పుగుప్పిలి మూలచెవ్యమున్ ।
ఎల్ల అరోచకారియగు యింపగు తాళిశ పత్రితోహరీ ॥

౯ - 9 || ఉ || చర్దిహరం || ౧౦ - 10

తాళిశపత్రి । మాధిఫల । దాడిమ । గెంధఘ్న । బిల్వ । నేరేడున్ ।
పొలెళనీరు । జీరకయు । బాగగు శౌంఠి । వెలగ రేగునున్ ।
వెలలు । పేలపిండియును । పెంపగు చక్కెర ।
తేనె । ధనియాలున్ ।
చాలగకొత్త పెంచుమరి చర్దిహరంబు రమేశమాధవా ॥

౧౦ - ౧౦ ॥ ఉ ॥ హృద్రోగహరం ॥ ౧౦ - ॥

తక్కుశి । ములక । వాంకుడును । దారుణి । యింగువచిట్టముల్లెయున్ ।
మిక్కుటమైన పాదిరియు । మేలగుముయ్యకు దుండిలంబు । నేయి ।
చక్క । చక్కని బిల్వగుమ్మడును । చాలగ పొన్నద్యయంబు । పల్లెరున్ ।
చొక్కపుపంచలవణమును । శొంఠి । గలంజేరు । రాస్మనూనెయున్ ।
లక్కయు । అటికమామిడియు । లావగు హృద్రోగహరమౌ హరీ ॥

౧౧ - ॥ - ॥ నీ ॥ దాహహరం ॥ ౧౧ - 12

పచ్చకర్పూరంబు । పర్పాటకము । ద్రాక్ష ।
పాలు । కర్పూరంబు । పంచదార ।
ఎళనీరు । పేలాలు । యిప్పపూవులు । తేనె ।
పెనరుగెంజి । ముస్తై । పేలపిండి ।
దనియాలు । నేలవేము । దాడిమ । గంధకంబు ।
శిరికె । వెటివేళ్ళొప్పు । గుముడు ।
చల్లిగెడ్డలు । చెర్కుచారతిమధురంబు ।
చెలగు గోపాంగన । చేంతి పొట్ల ।
తిప్పతీగెతోడ । చెప్పనీ వస్తువుల్
దాహరోగమెల్ల దాహనపరచు ।
అనుచుశాస్త్రజ్ఞులెల్లను ఆనతిచ్చి
రీశవందిత । నర్వేశయిందిరేశా ॥

ఎళనీరు = కొబ్బరిబోండాం

౧౨ - 12 || సీ || మదమూర్చహరం || ౧౩ - 13

దాడింబ | సారాయి | తామరతూండ్లును |
 తుంగ | ముస్తైలు | నెయ్యి | దూలగొండి |
 పేలాలు | యెళనీరు | పిప్పళ్ళు | కడుగు |
 పచ్చకర్పూరంబు | పంచదార |
 అతిమధురమును | పాలు | అరటిపండును
 ద్రాక్ష | ఖర్జూర | గుమ్మడికాయ | తాణి |
 ఇప్పపూచనుబాలు | యిలనాగకేసరాల్ |
 కురువేరు | మనుబాలగుణ |
 సుగంధిపాల | వట్టివేరు | పరగుకరక్కాయ
 రాతిమదము | శిరికెరమణరేను |
 బీజములతోడ | మదమూర్చపేరడంచు
 వనజరిపుమిత్ర శ్రీవత్సగాత్రా ||

౧౩ - 13 - || మ || సన్యాసరోగహరం - ౧౪ - 14

తలగోకించుట | గోళ్లసూదిమొనలన్తా కించుటల్ | ననమున్ |
 కలికంబున్ పొగవేసి తుమ్మెదలచేకర్పింపకర్మంబుజే |
 శిల | వెల్లుల్లి | సైంధ | మాదిఫల | మిర్యాల్ | శౌంఠిపిప్పళ్లతో |
 బలుసన్యాసపురోగ | గర్వమనగున్ భావింప పద్మావతీ ||

౧౪ - 14 - || సీ || అర్చరోగహరం || - ౧౫ - 15

గలిజేరు | నల్లేరు | కందడ | వికందయు |
 కరివేప | మజ్జిగె | కానుగయును |
 చిత్రమూలము | చాగజీడి | బలురాకశిబోడ
 తరము | వెల్లుల్లి | పొసగుతగడ |

కడుగు = ఆవాలు

మీర్యాలు । కరకాయ । మెలగునువ్వులు ।
 తామెరదూండ్లును । దనరు శౌంరి ।
 ఆగాంకరంబును । ఆవుల మూత్రము ।
 యవచారు । నేపాళమెనయు । తాణి ।
 పుల్లబచ్చలి । పిప్పళ్లు । పెంపుగలుగు వుశిరి
 కాయలు । నెత్తురు వొడలియందు ।
 తియ్యమూలము । మాన్పును । తీవ్రమందు
 అనుచు । మునులెల్ల చెప్పిరి ముకుందా ॥

౧౫ - 15 - ॥ఉ॥ రక్తార్ధహరం॥ ౧౬ - 16

నీరుల్లి లెక్క తైలమును । నెమలి యీకెలు । ఆవు వెన్నయున్ ।
 కారపుతుత్తనాగ । వెలిగారము । కొడిశపాల । కుప్పమేన్ ।
 సారము । తామెరాగరులు । సైంధము । పాపట ఇంటు ధూమమున్ ।
 ఎరవడంబు లేపనము । యిన్ని హరించును రక్తమూలమునూ ॥

౧౬ - 16 - ఉత్సాహవృత్తం॥ ఉదావర్తరోగహరం ॥ ౧౭ - 17

తిల్లదంతి చెట్టు । గోరకతెగడ । బొంత జెమ్ముడున్ ।
 తెల్లగింటెనులవకట్టు । తెలియకుంకు డాముదం ।
 వెల్లిపాయ । కరక । యింగువెలయ । నవ్వుమూ త్రమున్ ।
 ఉల్లిమలరు । గిలకటకు । పుదరరోగహరియౌ ॥

౧౭ - 17 - సీ॥ అతిసారహరం॥

కొడిశపాలయు । గుగ్గిల । మారెపూ
 టెంకాయ । పూపెరుగు । తేనె । నెయ్యి ।
 ఆగలు । శౌంరి । వోమము । లవస పిప్పళ్ళు ।
 దూలగోవిల । శౌంరి । తుంగముస్తై ।
 జాజికాయ । చంద్రచక్క । మామిడిగింజ । బూరుగ

మాన్ ! బంకనీరు ! గొబ్బివిత్తులు !
 అరటిపూ ! వెణుతురు పత్రంబు ! పంచ
 పల్లవాలు ! పాలిచెక్క ! తంగేడు !
 కురువేరు ! తగిననేరేడు ! పడిదాని
 చిగురు ! ముణుగు దామెరాకు !
 మామిడి ! ఖర్జూరి ! మారేడుకాయలు ! తెల్ల
 పులుగుడుపాలు ! తిల్లచెట్టు !
 ధాడిమకాయలు ! తచింతగింజల
 పొట్టు ! లొడ్డుగచెక్క ! పెద్దమాని !
 చెక్క ! గెచ్చపప్పు ! చెలగెడు బొరుగులు !
 నేలపుళిరికె ! భంగి మేలు గలుగు !
 నూనె ! లవంగంబు ! తోన యీద్రవ్యముల్
 పానలేహ్యమాదిపద్ధతులను !
 తేరిపారిపోవ ! పేరైన అతిసార
 ఘోరమెల్లనణచు శ్రీ రమేశా ॥

౧౮ - 18 - సీసం ॥ గ్రహణిహారం ॥ ౧౯ - 19

కామంచికసువును ! కానుగ ! గలిజేరు !
 చిత్రమూలము ! పులిచించిలాకు !
 నద్యక్షారము ! యవక్షారము ! పిప్పలి !
 వాయంట ! మజ్జిగె ! వజ్రయ శొంఠి !
 పులిచించలము ! బింగ్వ ! బొక్కెనకాయలు !
 ములువేప ! పిప్పిలి ! మూలమున్ను !
 మిరియాలు ! యిందుప్పు ! మేలగుచెవ్యము !
 కరివేప ! జీలకర ! గాజుపుప్పు !
 కల్లుప్పు ! పర్వాట ! కంబటికమామిడి !
 ఊడుగ ! నవదారముప్పు ! తపశి
 పెట్టులుప్పు ! బిడాలవణమెట్టులైన
 పుట్టు ! గ్రహిణిని తోడనేగొట్టు కృష్ణా ॥

౧౯ - 19 || ౯ || మందాగ్నిహరం || ౨౦ - 20

అతిసారగ్రహణిరెండును ।
హతమని మును చెప్పినట్టియా ద్రవ్యము ।
శీతలమందాగ్నికి । నొప్పును ।
మతిలోగల । కలుషహరిమాధవశౌరీ ॥

౨౦ - 2౦ - సీ॥ విషూచిరోగహరం || ౨౧ - 21

ఉప్పును । నీరును । వకటిగా కలింపించి
తాగించి । గుడికాళ్లుదాహదాపరచి ।
చిక్కుడాకు । శొంఠిచేర్చి కషాయించి
లోపలికినిగొనరూడినిచ్చి ।
కీలుకీలుకు । కట్టుగెట్టిగాకట్టించి
భృంగరాజము చారుపిడిచియందు ।
వెలిగారముడికించి । కలబోశియిప్పించి
నస్యంబు తద్రసంబు ననమర్చి ।
శొంఠి । మిరియాలు । పిప్పిలి । మూంటనొరశి ।
కంటికంబునమిడగ । ప్రఖ్యాతమైన ।
విషూచికారోగమప్పుడె । విడిచిపారుననుచు ।
బాహట శోదకుండనేముకుందా ॥

౨౧ - 21 - సీ॥ మూత్రకృచ్ఛహరం || ౨౨ - 22 ||

పొగుడపువ్వులు । దోస । పొద్దుతిరుగుడు । దర్బ ।
చిరికూర । గంధంబు । చిల్లగింజ ।
సంబరేణాకును । చక్కెర । నెయ్యి । నిచాతరాశిపాలు
చల్లగెడ్డ । పెద్దగుమ్మడికాయ । పొన్నగెంటాకును ।
అతిమధురంబును । యాలకులును ।
వెల్లుల్లి । ద్రాక్షయు । సల్లేరు చెరుకుపాత్ ।

తిప్పతీగు । శిరికె । పురికెపప్పు ।

మరియు । పెద్ద పల్లెరు । యెళనీరు । పెంపుగలుగు
నీరుగొబ్బాకు । మాన్పనుపు । చేరి

యిన్ని । వంగభస్మంబు । కృచ్చకువైరియనిరి । వనది
సుత । సంగ । ధర్మాంగ । ఘననిభాంగ ॥

౨౨ - ౨౨ - సీ ॥ ఆస్మరిరోగహరం ॥ ౨౩ - 23

ద్రాక్ష గొత్తులు । బయల్ దామెర । కురువేరు ।

అతిమధురంబును ఆముదంబు ।

మునుగ పొంకచెట్టు । మునుబాలగలిజేరు ।

కనుపుబంకయు । వెలిగారమున్ను ।

పిండి । కొండవేరు పేరైన తెగడయూ ।

కర్పూర । శిల । సత్తుకారుపూల ।

మావలింగపల్లి । మరియువచారంబు ।

ఉలువ । లటికమామి । డొప్పుతెల్ల ।

పులుగుడును । రాతిమధమును । పొసగులంబు ।

సవరమును । చెకోణంద్యాకుచాల ।

నిట్టిద్రవ్యములు । ఆస్మరిరోగదారి నణచు

ననుచు । మునులానతిచ్చిరి । హరిముకుందా ॥

౨౩ - ౨౩ - దండకం ॥ ప్రమేహహరం ॥ ౨౪ - 24

తంగేడుబంకన్ । తగున్ నాగసింధుర మండూర ।

గంగ్రావి । తెంకాయపూ । నూనె ।

కలవేప । గురిగింజ । మిరియాల । గరుళొంరి । కాంతా

బ్రకం । పొన్నగంట్యాకు ।

నేలతాటిశిల । సత్తు । చిలగింజ । నలతుమ్మ । తెల

తుమ్మ । చండ్రవేలుతూరు । బలువేప । వెలగాది ।

ఇలమోదుగులబంకయున్ । పత్తిబీజంబులున్ ।
 తుత్తిబీజంబులు బొద్దిబీజంబులున్ మద్దుపైచక్కలున్ । పాల
 నేరేడు । తంగేడు । మహిసాక్షిగుగ్గల్ । మరిన్తుంగ ముస్తైత్ ।
 కల్వనీన్ । గొబ్బి । కంజాదిబీజంబులున్ ।

వెణువత్తంబులున్ । మునుగయున్ । దొండయున్ ।
 పప్పు । మాన్మమ్మనముద్రాడుగున్ । మోదుగున్ । మజ్జిగెన్ ।
 పిప్పళ్ళునుం । శొంరియున్ । తిప్పతీగాకునుం । తేనె
 యున్ । పంచదారా । పెనల్కటుతో చంచలించున్ ।
 ప్రమేహం । పటాపంచలై । పారునంచు । ప్రసం
 గించితెన్ । దేవతావైరి నమస్తే నమస్తే నమహో ॥

పై పద్యము ఉన్నదున్నట్లుగా వ్రాశాను

౨౪ ॥ 24 ॥ సీ ॥ పీటకరోగహరం ॥ ౨౫ - 25

ఆడగుగ్గిలంబు । అలగ్రంధి తగరంబు ।
 గుగ్గిల మహిసాక్షి । గుగ్గులున్ను ।
 కృష్ణ గరుచెంగల్వ । రోష్టంబు । వెనతు ।
 రుక । వేపబంక । తుల్యమైన ।
 సీసంబు । పసుపును । చెలగు స్థాణెయంబు ।
 పాలమానీచెక్క । పరగు, శొంరి ।
 దేవదారునఖము । తేని । లవంగపుపత్తి ।
 ఏలకల్ । కురువేరు । యెనయునట్టి ।
 బోళమను । మొదల్ మొహానబొడమునట్టి ।
 గెడ్డలకు । వైరి యని శాస్త్రగణ్యులెన్ను ।
 మునులుచెప్పిరి । యీద్రవ్యములనెరింగి కొంత
 కొండనుత రామ కోదండరామా ॥

౨౫ - 25 - కవిరాజవిరాజితవృత్తం || సోమరోగహరం || ౨౬ - 26

మినుములు । నృశిరికె । పల్లెరు । శర్కర । మేలగు తామెరదుంపలున్ ।
 ఘనమగు తాళకద్వయమున । నంటిగెడ్డలు । యాలక । లతిమధురం ।
 అనటిఫలంబును । సెవ్యము । తామెర । అగరులు । ద్రాక్షయు । వెల్లుల్లి । చ
 ద్దన్నమును । తిప్పలనత్తును । చిల్లగింజ । సోమ రోగంబులహరియగున్ ॥

౨౬ - 26 - సీ || విద్రదిహరం || ౨౭ - 27

కర్పూర । శిలనత్తు । కానుగ । తపశియుకలు
 గానుగును । మునుగ । కారుమునుగ ।
 మావలిం । గటికమామిడి । వట్టివేరును ।
 మహిసాక్షిగగ్గులు । మరియునొడి ।
 గలజేరు । పెన్నేరుగెడ్డ । కురువేరును । చే
 కొణంది । ములక । చేంతి । పొళ్లము ।
 చిత్రమూలంబును । చెలగునేరేడుచెక్క ।
 కరక । తాజీ । వుశికాయలున్ను ।
 ఇపుడుచెప్పినట్టి । భూద్రవ్యములు । భువిన
 దర । విదృతులెల్ల । చెదరగొట్టు ।
 ననుచు । బాహటశాస్త్రజ్ఞుడానతిచ్చె । చండ
 వర భీమ దివ్య కోదండరామా ॥

౨౭ - 27 - గీతం || స్తనవిదృధిహరం || ౨౮ - 28

కన్యగోరింజ । పసుపు । సుగంధిపాల ।
 నెయ్యి । తంగేడాకు । నువులు మరియు ।
 రావి । మర్రి । మేడి । రహివేపచక్క । తి ।
 మధురమున । చనువిదృధి మానుకృష్ణా ॥

౨౮ - 28 || ఉత్సాహవృత్తం || అండవిద్యధిహరం || ౨౯ - 29

బొడతరంబునూనె | ఆముదంబు | బుడ్డకాకరన్ |
గడలు | చిత్రమూలకంబు | గలజేరాకు | వనరన్ |
బడలు | గెచ్చు | పప్పిందుప్పు | పాపంటింగు | వెల్లుల్లి |
అడలునండ | విద్యధిరోగమణచు చెకొలందియున్ ||

౨౯ - 29 - షట్పాదసీసపద్యం || గుల్మరోగహరం || 30 - 30

వావిలి | దశమూల | వాయంటిం | యవక్షార |
సద్యక్షారము | నూనె | చౌటీనీరు |
తెల్లములక | యింగువ | త్రిఫలంబు | యెళనీరు | చిత్ర
మూలము | బుడజీలకరయును |
చింతపట్ట | బొంతజెముడు | ముల్లంగియు
అటికమామిడి | మోదుగా | మిదంబు |
తాటిపూ | భశితంబు | తవక్షిరి | కరివేప |
పచ్చలవణ | త్రిఫలి | పచ్చకొలి |
కానుగ | తపశియు | గలిజేరు | బోడతర |
మావలింగచెక్క | మాదిఫలము |
నల్లజీలకర | గెచ్చు | నారదపండును |
పుల్లబచ్చలియు | వెల్లుల్లిగెడ్డ |
కుప్పమేని | నిమ్మ | గృహధూపమాప్లువెత |
సముదేవదారు | దనరునులు |
వకట్టిగుల్మరోగకాంతినణంగించుననియె
భాహట శాస్త్రజ్ఞుడబ్బనాభా ||

30 - 30 గీతం || రక్తగుల్మహరం || 30 - 31

వాంకుడిగ్వముల కవార్జము | వెల్లుల్లి |
గలజర | కటికమామిడులు | చిత్ర |

మోలి । తపశికాను । మోదుగు । యవచార ।
 పిలలు । రక్తగుల్మదీప్తి నణచు ॥

30 - 31 ఉత్సాహవృత్తం ॥ వాతశూలహరం ॥ 32 - 32

కరక । యింగునద్యకార । గెచ్చపప్పు । వులువలున్ ।
 మరిచి । పచలవణ । మటికమామిడి । గ్నిగలజేరున్ ।
 మెరయు ద్వంద్వ పిప్పలి । శొంఠి । మోదుగా । మిదము । వజన్ ।
 వరలు । లశనచెవ్యనూనె । వాతశూలహరమగున్ ॥

32 - 32 - సీ ॥ మహోధరహరం ॥ 33 - 33

వెల్లుల్లి । యింగువ । తిల్లచెట్టును । జెముడు ।
 పాలును । పిప్పళ్ళు । పంచితంబు ।
 సద్యచారం । బెవక్షారంబు । నవచార ।
 మాముద । మిందుప్పు । అమరుశొంఠి ।
 తెల్లగింటెనచెట్టుతెగడ । గిలకట
 చెట్టు । కల్లుప్పు । పెట్టుప్పు । కరక ।
 తాణి । గాజుప్పు । వుశిరికె కాయలు । కుంకుడు
 బీజముల్ । నెర్వాళబీజములును ।
 అగ్నిమోదుగభసితంబు । అధికమైన
 సముద్రమున బుట్టు గుల్లలు । చాలనివ్రియు ।
 నారయమహోదరవ్యాదిపెరడంచు అనుచు
 మునుమునులనిర । సురారిశౌరి ॥

33 - 33 - పాండురోగహరం ॥ గీతం ॥ 34 - 34

త్రిఫలమరపొడి । చిట్టంబు । తుంగముస్తై ।
 మాక్షికముపసు । పంచితం । మానిపసుపు ।
 వాయివిళ్ళంగ । త్రికటుకంబు । వరలునగ్ని ।
 మేకమజ్జిగె । పాండువుమేళణంచూ ॥

౩౪ - ౩4 - కవిరాజ విరాజితవృత్తం || కామిలదోగహరం || ౩౫ - 35 ||

ఉశిరికెవపు | తిమధురము | శౌంరిల | వుశిరికె |
 మహిషపు మజ్జిగెయున్ |
 పసగల ముస్తైలు | గెంధము | వుల్లియు | పాత్ | చిర
 కూరయు | పొసగెంటిన్ |
 పెసల్నేయి కరకయు | తిప్పతీగాకును | పెరుగు |
 దుప్పిశృంగమునున్ |
 కసటగువెరిపొళ్ళను | కామిల గర్వమణంగు
 ను కృష్ణ హారీ ||

౩౫ - ౩5 - సీ || శోభిహరం || ౩౬ - 36

చిత్రమూలంబును | చెకొణిందియు | వుప్పి
 పాపర | అల్లంబు | పంచితంబు |
 నీరుగొబ్బియు | వస్తు | నేపాళబీజముల్ |
 వెల్లుల్లి | దశమూల | వెరిబీర |
 గలజేరు | శుక్తి నఖంబును | యవచార |
 తెగడ | సంబిరేణుదుంప | రాస్మా ||
 పంచమూలము | మేకపంచితంబును | పెండ |
 మజ్జిగె | కుంకుడు | మరియు కరక |
 లోహమునుగూడనిన్నియు | రూఢిగానుశోభ |
 హరమని | శాస్త్రంబుజూచిమునులు |
 జనులకుపకారసరణిగాజెప్పిరిలను
 శేషనుతగాత్ర భూమిసుతాకళత్రా ||

౩౬ - ౩6 || సీ || విసర్పిహరం || ౩౭ - 37

మర్రివూడ తులశి మరియుతిమధురంబు
 తుంగముస్తైగెరికె తిప్పతీగె |

నేలపుశీరికె వేపపాలమానును । నెయ్యి ।
 టంకాయపూవులు । తెల్లగరికె ।
 చిలకముక్కుకూర । సుగంధిపాల అగ
 శెగంగ్రాచెంగల్వగెడ్డలున్ను ।
 కల్వగెడ్డలును । శ్రీగంధంబు । తామెర
 గెడ్డలు । కాష్టంబు । ఘనతిలలును ।
 సెవ్యము । మొదలుగాచెప్పునీద్రవ్యములున్ ।
 వినర్పిరోగమెల్లపిటగల్పు ।
 ననుచు బాహట శాస్త్రజ్ఞుడనతిచ్చె ।
 శంఖచక్రగదాఖడ్గశారంగపాణి ॥

32 - 37 ॥ చంపకం ॥ మసూరిరోగహరం ॥ 3౮ - 38

ఉశిరికెవప్పు । దూర్వమును । వొప్పుగువల్లర ఆకుబూడిదన్ ।
 కసటగు । చేదుపొట్ల । నేయి । కర్పూరవల్లియు । చెప్పు దిట్టియున్ ।
 పసరగుచేతరాసియును । బండిగురిందయు । ముస్తై । వేములన్ ।
 మసలనియుల్లిగడ్డ సర । మసూరికరోగ హరంబుమాధవా ॥

3౮ - 38 కం ॥ శీతపిత్తహరం ॥ ౩౯ - 39

ఇందుపుతిప్పతీగెయు ।
 గెంధంబు విభూతి నెయ్యి । గనమగుమిరియాల్ ।
 అందపువెరావలు ।
 పొందగు శీతపిత్తరోగ పాలుపణగించునూ ॥

3౯ - ౩౯ షట్పాదసీసపద్యం ॥ కుష్మరోగహరం ౪౦ - 40

గలజరు । వట్టివేల్ । కలుగాన్లు । గిలకట ।
 చెట్టడమి । మల్లియు । చేతిపొట్ల ।

వేప త్రిఫలము । రేల । వేగిమాన్ గంధంబు ।
 గుంటకలగరయు । చెకొణింది । జముడు ।
 జోతవృత్తి విత్తులు । చిత్రమూలము । గెంధ
 కంబు । మనోశిల । కారుగెచ్చు ।
 విత్తులు । వెప్పాలవిత్తులు । చెప్పుతట్టు గిరిశనచెక్క
 పులితడ । కాన్గ । కర్పూరవల్లి ।
 పసుపు । వెలువసందిపాపట । గిరిశిన ।
 తిట్టకశివిదయు । తాటితుంగ ।
 ముస్తైలు । చంద్రవృక్షమూత్ర । మడ్డనరంబు ।
 జిల్లేడు । మాన్పునుపు । జీడిగింజ ।
 గృహధూపంబు । కాచాకు । కుమ్మరోగహరి
 యనిచెప్పె । శాస్త్రజ్ఞుడబ్బనాభా ॥

౪౦- 4౦ ॥ చం ॥ శ్వేతకుమ్మహరం ౪౧ - 41

అరపొడిలక్ష్మిపంటియును । అతిమధురం । బును । త్రిఫలి । నిలివే ।
 రిరవగుజీడి । నాకుడును । యర్రని అగశగు విత్తు । వెల్లుల్లి నీ ।
 తిరమగుమద్ది । వావిలియు । తెల్లనిగెంటె న । కారుగెచ్చలి ।
 తురువగురెనుబీజములు । వప్పుగుశ్వేతకుమ్మనీహానీ ॥

౪౧- 41 ॥ సీ ॥ క్రిమిరోగహరం ॥ ౪౨ - 42

కరకాయ । వావిలి । కాకర । వెల్లుల్లి ।
 చిత్రమూలము । యిప్పు । గ్వజీడిగింజ ।
 వేపాకు । గెంధంబు । వెదురుమెనలు । గెచ్చ
 పప్పు । విశంగాలుచెప్పుటట్ట ।
 చాతరాశియెలుక । చెవికూరవజయును ।
 అటికమామిడి । మెకయమరు నీలి ।
 మోదుగ బీజముల్ । ముస్తైలు । పిప్పుళ్ళు । యవ

చారమును । మరియనయు పంపు ।
 గెడ్డ । నల్లరు । దొండగెడ్డ । డవియెనుముపాల్ ।
 గురుతునీద్రవ్యగుణమువినుడి ।
 కడుపులోగల క్రిమివ్యాధి కాల్చిపుచ్చు
 మాధవాచ్యుత గోవింద మదనజనకా ॥

౪౨ - 42 ॥ సీ ॥ వాతరోగహరం ॥ ౪౩ - 43

దశమూలి । కానుగ । తపశి । చిట్టాముట్టి ।
 దేవదారునూనె । దుంపరాస్మా ।
 గోరింట । పులవలు । కోరందబోళంబు
 అష్టవర్గుపు । కాష్టమామిదంబు ।
 చేకొణందిం । దుప్పు । జిల్లేడు । పుద్దులు ।
 మానిపసుపువేపనూనె । యంగ్వ ।
 కృష్ణఅగరును । పసపు । కుప్పమేన్ । తక్కలి ।
 లంబుసవరముగలజేరు । జముడు ।
 గుగ్గిలంబును । మహిసాక్షి । గుగ్గులున్ను ।
 రేనుగింజ । సదాపలుపూని । బొంత ।
 జముడు । వావిలి । పత్తిబీజములు । వాతహరి
 యనిరి । సకలసురారిశౌరీ ॥

౪౩ - 43 వట్పాదసీసం ॥ పిత్తరోగహరం ౪౪ - 44

త్రిణపంచకంబును । తిప్పతీగె । సుగంధి
 పాల । ఖర్జూరియు । ప్రంఖణంబు ।
 మాశర్కరపుగెడ్డ । పొన్నగంటియు । ద్రాక్ష ।
 పచ్చకర్పూరంబు । పంచదార ।
 కురువేరు । వటివేర్ । గుముడు పండును । వేము ।
 అతిమధురంబును । అడ్డసరము ।

తక్కాలి = టమోటా

మర్రి । రావి । జువ్వి । చిర్రి । నేరేడు । అత్తి ।
 శ్రీగంధ । ముశిరికె । చేతిపొట్ట ।
 నేలగుమ్మడు । మునుబాలదాడిమ । చల్ల
 గెడ్డలు । యిప్పపూత్ । గెరికె । దొండ ।
 కలుబొంద । పెసలు । తెంకాయపాలును । పాలు ।
 తుంగముస్తైలు । నెయ్యి । తుమికినూగు ।
 దోసగ్రంధి తగరి । దొండపండ । రటి । పండెర్ర ।
 కలువగెడ్డ । యెనయుర్పురశి ।
 తామెరగెడ్డ । మునుగపూత్ । తగినపిత్త
 రోగహరియనాథ మురారి శౌరీ ॥

౪౪ - 44 ॥ కం॥ శ్లేష్మరోగహరం ॥ ౪౫ - 45

ఇల శ్వాసకాస కఠినము ।
 గల వాత । శ్లేష్మ । ద్వంద్వ ఘనవ్యాధి హరం
 బులునగుద్రవ్యము శ్లేష్మం ।
 బిలవడహరియించుననిరి । అమృతశౌరీ ॥

౪౫ - 45 ॥ నీ ॥ శ్రోణితవాతహరం ॥ ౪౬ - 46 ॥

దోస । కోష్ఠంబునా । దొండ । కృష్ణాగరు ।
 మొగిలి । చండ్రరసంబు । మేదిమైన ।
 తిప్పతీగాకును । దేవదారును । దర్భ ।
 అతిమధురంబును । ఆముదంబు
 నీరుగొబ్బి । గుముడు । నెలగొన పసుపును ।
 తెల్లవాంకుడు । నిండుపుల్లనీళ్లు ।
 రాతిపువ్వు । నువులు । రాస్మ । లక్ష్మీవంజి ।
 చిట్టిముట్టిచెట్టు । చేకోణంది ।
 సర్పాక్షివేరును । చనుదశమూలియు । నెల ।
 గొనుమొదలుగాను నివియు ।

వాతశ్రోణీతంబు । వడినణగించును
పంకజాప్తదీప్త పాండవాప్తా ॥

౪౬ - 46 గీతం ॥ ఆవృత్తిపితృహరం ॥ ౪౭ - 47

నూగుదోస వేరునుగి । పంచమూలంబు ।
పిప్పలి । వెల్లుల్లి । తిప్పతీగె ।
అతిమధుర । చిట్టిముట్ట । నువగుమునుబాల ।
యావృతంపు । పితృమణదుకృష్టా ॥

౪౭ - 47 గీతం ॥ అతిస్థూలహరం ॥ ౪౮ - 48

యవలు । కరకాయ । యవచార । మినుముపొడియు ।
నూనె । పులువలు । మహిసాక్షి । తేనె । యగ్ని ।
వేగిమాను । శిలాజిత్తు । వీశంగములును ।
స్థూలహరమనె బాహోటశోధకుండా ॥

౪౮ - 48 ॥ గీ ॥ అతికృశహరం ॥ ౪౯ - 49 ॥

పాలగుముడుపాలు । పెన్నేరు । నేయి ।
మాంస । మెనుముపెరుగు । మంచి గుమ్ముడు ।
చల్లగెడ్డ । కుమరిచవిపాలకూర । తి
కృశమునణచిమేలుగూర్చుకృష్టా ॥

౪౯ - 49 ॥ ఉత్పలం ॥ వంధ్యరోగహరం ॥ ౫౦ - 50 ॥

పెన్నేరుగెడ్డ । గల్లేరును । పిప్పలి । మూలము । పుద్దులున్ను ।
శుక్తిన్ను ఖమత్తిపాలు । వజగెచ్చపువిత్తులు । తెల్లపులుగుడున్ ।
సన్నపుఅడవిమొల్లయును । చక్కనిదానిమ్మ । మర్రిపాలునున్ ।
మిన్నగు చల్లగెడ్డలును । మేలగు తాళిసపత్రి లక్ష్మీపం ।
జన్నియు । వంధ్యరోగములచెల్వడగించు ను । మేశవందితా ॥

౫౦ - ౫౦ ॥ గీతం ॥ గర్భిణీశుకహరం ॥ ౫౦ - 51

పక్షులమాంసంబు । పాలును । నేయి । వెన్న ।
మంచినీళ్లు । నధికమధురమైన
నాహారములచాతనతిసుఖంబౌ ।
గర్భశ్రీలకెల్లననిరిశ్రీనివాసా ॥

فارسی نہیں جانتے جو مردوزن
 اس لئے میں نے کیا دکھنی زبان
 اب دعا کر اُسکے حق میں کترین
 یا الہی مقصد بن اُسکے برابر
 یا الہی مقصد بن اُسکے برابر
 نام اسکا اسمیں ہے سن تاشعور
 بھیج پیغمبر پر صلوات و سلام
 کہاں سمجھتے ہیں یہ اسرار کہن
 تاکہ سمجھے ناقصاں اور جاہلان
 جن کو تیرا سخن کرے نشین
 از طفیل خوابہ گان ہفت و چار
 از طفیل خوابہ گان ہفت و چار
 فیض سے ہے نبی محمدؐ کا ظہور
 کترین نسخہ تو کر یہاں سے تمام

اس لئے نسخہ ہوا تیار یہ

آفرین کہیں سکر ہر استاد یہ

ڈاکٹر زیب النساء ایم۔ اے۔ بی۔ ایڈ۔

ایم۔ اے۔ (ہسٹری) پی ایچ ڈی۔

دن بدن افزود ہوا مجھ پر عذاب
 پیاس لگے وہاں مجھے تو اے امام
 پھر پوچھے عیسیٰ تو کتنے سال سے
 تب کہا مر کر ہوئے نو سو برس
 سب یہ سن کر ماجرا عیسیٰ بنی
 بعد کئی وقت کے پھر ہوش پا
 یا الہی مجرمان بیشمار
 مت نظر کر تو ہماری دغل پر
 پس مسلمان کو چلا بہت مہربانی
 یا الہی عرض میری کر قبول
 اور اُسکو بخشا اے بے نیاز
 زندہ کر حجابہ کو پھر ایک بار
 جان بھر دے اس جسم کو
 عرض عیسیٰ کی سنا تب ذوالہمن
 وہیں اُٹھ کر حجابہ سجدہ کیا
 شکر کا سجدہ کیا بار دیگر
 کئی مدت تک کر کے حجابہ بندگی
 فارسی نسخہ تھا یہ عطار سے

ڈال مجھ کو آگ میں کرتے کباب
 دودھ سینڈھ کا لا پلائے صبح و شام
 پڑا دوزخ میں رہا ہے بول تو
 تب سے ہوں دوزخ میں اے فریادرس
 عقل ہوش اپنا گنوا ڈال سبھی
 تب لگے کرنے خدا سے التجا
 لے کے ہیں تیرے فضل کے امیدوار
 کر نظر یا رب اسکی فضل پر
 بخش دے سارے گناہ اسکے تو
 حجابہ کو بخش جنت کا پھول
 تجھ سوا کوئی نہیں اسکا چارہ ساز
 تا کرے سجدہ تجھے لیل و نہار
 ہے ادنیٰ کام گر چاہے تو
 جان دیا حجابہ کے در بدن
 مذہب عیسیٰ میں دل سے رہ گیا
 بندگی میں وہ رہا شام و سحر
 لے گیا ایمان دین کی زندگی
 عطر پرور وہ تھا گویا ہر کسے

ساتھ میت کے میرے پیر و جوان
 ڈال مجھ کو گور میں کر کے نشان
 دو فرشتے گرز لے کر آتشین
 کون ہے تو کس کی ذریت تو بول
 کون ہے تیرا خالق تیرا کعبہ ہے کہاں
 جب ڈانٹ کر مجھ کو پوچھے اس وضع
 نہ خدا میں جانتا تھا نہ رسول
 دین و امت اور ذریت کی خبر
 وہیں لگایا گرز ایک سر پر میرے
 جسم سب خشخاش سے باریک کر
 خاک و پانی باد اور غذا و نار
 جان کر یہ سب ہو دنیا پر غرور
 زندگی یہ نانہ دل دنیا سے تھا
 یوں کہا اور مارا دوسرا ایک گرز
 جب پھینکے آتش کے دوزخ میں مجھے
 کئی ہزار سانپ بچھو آتشی
 جب نہ ہوتا جلنا کم میرا تن بہم
 پھر مجھے انگارے میں ڈالے لے جا

دونوں لشکر چل دیئے زاری کنان
 گئے نکل کر بلکہ سب اپنے مکان
 آ ڈرا کر مجھ کو پوچھے اولین
 کس پیمبر کا تو امت ہے سو بول
 کون تیرا ہے امام دو جہاں
 ہوش یہ سکر میرا جاتا رہا
 نہ رہی پیغمبری کیتین حصول
 مجھے نہیں معلوم میں تھا بے خبر
 یا نعی خدمت میں کیا بولوں تیرے
 یوں کہا میرے سے سن اے بے خبر
 نیک و بد کھارا کھٹا لیل و نہار
 جا پڑا تو رحمت اللہ سے دور
 اب کر دیگا کیا تو بول اے بے حیا
 لے جا کر دوزخ میں پرزہ پرز
 یا نعی وہ حال بولوں کیا تجھے
 کاٹتے تھے مجھکو سب مل با خوشی
 تازہ پھر تیار کر میرا جسم
 ہائے کیا بولوں میں اپنا ماجرا

الغرض میں دیکھا پر درد و سوز
 خوبصورت شخص ایک از آسمان
 چار منہ اُسکے تھے ہاتھ کے ساتھ
 شیر کے پنچے تھے اسکے تیز و تر
 کن عذابوں سے نکالا جان میرا
 گرزبان کھلتی میری اس وقت پر
 نہ دنیا کا کام آیا مال و زر
 دولت و حشمت نہ آیا کام تب
 کام نہیں آئی اس وقت باپ و ماں
 نہ زن و فرزند میرے کام آئے
 کاش کہ کرتا سخاوت در جہاں
 کاش کہ ہوتا اگرچہ میں گدا
 اس دنیا مردار سے دل باندھ کر
 یہ دنیائے بے وفا نہ کام آئی
 الغرض کر کر عذابان بے شمار
 جم جاہ سے پھر کہے عیسیٰ نبی
 کیا تماشا وہاں دکھا تجھ کو عجب
 تب کہا تخت روان پر جھکو ڈال

گئے گذر میرے اوپر جب سات روز
 آیا میرے روبرو وہ ناگہان
 چار اوسکے ہاتھ تھے اے با وقار
 جب جھپٹا قوت سے میرے اوپر
 کس زبان سے کہہ سکوں وہ ماجرا
 شور سے عالم کو کرتا میں رو کر
 نہ کام میں آیا میرا وہ کر و فر
 بلکہ اُن سے تھے عذاب روز و شب
 یا بہن بھائی چچا دینی اماں
 جب کہ عزرائیل اپنا دست ڈالے
 سخت مشکل نزع سے پاتا امان
 بخشا اپنے فضل سے خدا
 ہو گیا گئے سے صورت خوار و تر
 کئے عذابان میں مجھے لا کر بھائی
 جان میرا تن سے نکالا ایک بار
 بول تیری گور کی حالت صحیح
 اور عذاب گور کیوں تھا بول سب
 لے چلے تب سب انھی میرے دینال

کئی ہزاروں باز چیتے اور کوئے
 مطبخِ نعمت پکاوے صبح و شام
 تھا میں ایسا بادشاہِ نامدار
 پھر کہے اُس سے عیسیٰ نے سوال
 تب دیا عیسیٰ کو وہ سرنے جواب
 پھر کہے عیسیٰ اے سرِ راست بول
 تب کہا جنگل میں گیا میں ایک بار
 وہاں سے آتا تھا میں اپنے گھر طرف
 دیکھ انکی مشک بو زلفیں سیاہ
 لعل لب کو دیکھ جسکے لالہ زار
 نازنینانِ نازک بدنِ نازک کمر
 کئی ہزار سوار تھے رومی غلام
 آکے پہنچا جب میں اپنے گھر
 جان میرا گرمی سے تھا بے قرار
 کچھ نہیں باقی تھا تن میں تاب
 آحکیم تب کرنے لگے علاج
 ہاتھِ نبی سے آئی یوں ندا
 موت کا شربت اُسے کافی رہے

جب میں نکلوں سیر کو یہ ساتھ تھے
 دیوے مسکینوں و محتاجوں کو تمام
 دیکھ اے عیسیٰ ہم اب ہوئے خوار زار
 مر کے تو کتنے ہوئے ہیں بول سال
 ہو گئے نہ سو برس سن اے سحاب
 موت کیسے ہوئی سو وہ راز کھول
 ہر نیوں کا بہت سا کر میں شکار
 فرشِ اطلس کا بچھا تھا ہر طرف
 سر کے ایک سنبل کیا ہے سبجہ کیا
 دل کو اپنے کیا داغدار وہ
 اشک کھاوے دیکھ و مور و چندا
 کئی ہزار فرنگی و حبشی غلام
 یک بہ یک سرزہ پڑ گیا مجھ پر
 عرقِ آلودہ ہوا میں بار بار
 ہو گیا تھا سرِ یکلیکِ غرقِ آب
 نہ چلی حکمت سو ہوگی لا علاج
 موت کے آزار کو نہیں ہے دوا
 مرگ اُسکے درد کو شافی رہے

اور شاہ تھا یا تھا مرد کداؤ
 یہ باتیں حضرت عیسیٰ سے سن
 بادشاہ میں ملک مصر و شام کا
 نام میرا جم جاہ سلطان ہے
 شاہی کشور تھا میرے فرمان میں
 کئی ہزاروں باندیاں تھے چاند سے
 دیکھ صورت جتنے شرما جاوے مور
 آنکھ جن کی دیکھ ہرنیاں ہو نجل
 دیکھ انکی مشک بو زلفیں سیاہ
 لعل لب کو دیکھ جسکے لالہ زار
 نازنینان نازک بدن نازک کمر
 کئی ہزار سوار تھے رومی غلام
 کئی ہزار پہلوان تھے جنگجو،
 کئی ہزار سوارا طلش پوش تھے
 سب کتھن میں نے خریدا تھا یہ زر
 دست بستہ صف بصف تھے روز و شب
 انکے سوار تھے سپاہی بے شمار
 کئی ہزاروں شہتر بار کئے تھے قطار

بخیل تھا یا تھا وہ مرد سخی
 عرض کیا یوں اے شاہِ زمن
 مشرق و مغرب میں میرا نام تھا
 جو نجانے مجھ کو سوا نجان ہے
 مشتری باندی تھی میرے ایوان میں
 پس وہ زیور رنگ رنگ کے پہنے
 جاوے صدقے دیکھ وہ صورت کے حور
 جا چھہاں میں نے کہا خونِ دل
 سر کے ایک سنبل کیا ہے سبجہ کیا
 دل کو اپنے کیا داغدار وہ
 اشک کھاوے دیکھ و مور و چندا
 کئی ہزار فرنگی و حبشی غلام
 کئی ہزار تھے غلامانِ خوہرو
 کئی ہزار حلقہ حلقہ اندر گوش تھے
 اور دیا تھا تیغ بہتر اور سپہر
 بے سبب کوئی روبرو کھولے نہ لب
 بیشتر ایسے تھے جیسے مور و مار
 رات دن حاضر کھڑے تھے ہزار ہار

قصہ جم جاہ

از قضا روزے بجکم کڑو گار
دیکھ سر انسان کا کئے راہ میں
سر تھا خالی نہ تھا دھڑ کا نشان
مغز اسکا کھاتے تھے چیونٹیاں تمام
دانت سب ٹوٹے پڑے تھے خاک میں
سانپ، بچھو اور چیونٹیاں جا بجا
حضرت عیسیٰ دیکھ سب حالِ سر
کر تو نہ پیدا خلق کو اے بے نیاز
کر تو واقف مجھ کو اسکے حال سے
کون تھا یہ شخص اور کیا نام تھا
بادشاہ تھا یا مردِ فقیر
عرض اتنا کرتے ہی جبریل آ
کیا تمھارا مقصدِ دل ہے کہو
تب کہے عیسیٰ کے یہ پوشیدہ سر
تب کہے جبریل پوچھو سر کے ساتھ
پوچھے تب عیسیٰ کہ اے سر بول حال
مختم تھا یا تھا تو ہوا

حضرت عیسیٰ گئے دریا کنار
حضرت عیسیٰ جا اوس کئے
گوشت چمڑا کچھ نہ تھا جز استخوان
دونوں آنکھیں گئے بس والسلام
اس میں کئے اٹھے خاشاک میں
گھر بنا اُس میں رہتے تھے خوش وضع
عرض کئے عجز سے اے داد کر
کیوں خرابی میں ڈالو کہ یہ راز
تا میں سمجھوں یہ ہے کس عمل سے
صاحب خان تھا یا بے خام تھا
تھا وہ زاہد یا تھا فاسق کبیر
بس کہے اے گمراہوں کے رہنما
تاکہ بر آوے تمھارے روبرو
مجھے بولے گا حال اپنا سر بر
بولے گا سب حال اپنا ذات
شکل بد تھا یا تھا صاحبِ جمال
جنتی تھا یا تھا تو دوزخی

Qissa - i - Jam Jah

This is an Urdu translation of Shaikh Fariduddeen Attar's narrative poem called Qissa - i - jam - jah. It is stated here in this poem, that Jesus Christ once found a very old human skull on his way and then prayed to God that he might be fully informed about it. By God's decree the skull itself narrated its whole story to Christ. It is stated that it was the skull of a most powerful and proud monarch. The experiences after death are very well described and serve as a lesson to the reader. The date of transcription is 1244 A.H./1824 A.D.

Dr. A. Zaibunissa

Urdu Pandit

G.O.M.L. Chennai - 5.

قصہٴ جم جاہ

دیباچہ : مذکورہ اردو نظم شیخ فرید الدین عطارؒ کی فارسی تصنیف کا ترجمہ ہے۔ کمترین دکنی شاعر ہے۔ اُس نے شاہ مصر کا قصہ نظم اردو میں کیا ہے۔ قصہ یہ ہے کہ حضرت عیسیٰ علیہ السلام راستہ سے گذر رہے تھے کہ ایک انسانی کھوپڑی نظر آئی۔ انہوں نے اس سے پوچھا تو اس نے حجبہ نام بتلایا اور کہا کہ وہ بادشاہ ظالم تھا۔ حضرت عیسیٰ علیہ السلام نے دعا کی اور اسکو عذاب سے نجات ملی۔ تاریخ تصنیف ۱۲۴۲ھ / 1854ء ہے۔

مرتبہ زیب النساء (اردو پنڈت)

گورنمنٹ اور نیشنل میا نو سکریٹ لائبریری۔ چینی ۵

1991 முதல் 2002 வரை அரசினர் கீழ்த்திசைச் சுவடிகள் நூலகம் வெளியிட்ட நூற்கள்

1. தமிழ் நூற்கள்

வ. எண்	ஆண்டு	நூலின் தலைப்பு	பொருள்	விலை ரூ.
1.	1992	நீதிக் கதைகள்	கதை	30.00
2.	1992	மடல் திரட்டு	மடல் இலக்கியம்	43.00
3.	1992	நலங்குமெட்டு இராமாயணம்	காப்பியம்	306.00
4.	1992	கருப்பர் குளுவ நாடகம்	நாடகம்	43.00
5.	1995	தமிழக ஊர் வரலாறுகள்	வரலாறு	42.00
6.	1995	இடங்கை வலங்கையர் வரலாறு	வரலாறு	40.00
7.	1995	தமிழ் அகராதி	அகராதி	50.00
8.	1995	வைத்திய அகராதி	வைத்திய அகராதி	34.00
9.	1995	பழனியாண்டவர் சிந்து பாமாலை	இலக்கியம்	40.00
10.	1995	சுந்தரமூர்த்தி நாயனார் யட்சகானம்	யட்சகானம்	60.00

வ. எண்	ஆண்டு	நூலின் தலைப்பு	பொருள்	விலை ரூ.
11.	1995	யயாதி விலாசம்	நாடகம்	104.00
12.	1995	நாவாய் சாத்திரம்	கப்பல் கட்டுதல்	51.00
13.	1995	இராகதாளப் பிரத்தாரம்	இசை	68.00
14.	1995	பிரத்யுமன சரிதம்	சமணம்	94.00
15.	1997	சிறுத்தொண்டர் யட்சகானம்	யட்சகானம்	39.00
16.	1997	தொண்டை மண்டல வரலாறுகள்	வரலாறு	104.00
17.	1997	முந்தையேந்திரர் குறவஞ்சி	நாடகம்	44.00
18.	1997	பாண்டிய மண்டல வரலாறுகள்	வரலாறு	102.00
19.	1997	கொங்கு மண்டல வரலாறுகள்	வரலாறு	42.00
20.	1998	சோழ மண்டல வரலாறுகள்	வரலாறு	75.00
21.	1998	மருத்துவப் பெயரகராதி	மருத்துவம்	40.00
22.	1998	தக்க நாடகம்	நாடகம்	79.00
23.	1998	சவ்வருண நாடகம்	நாடகம்	71.00
24.	1998	சமதக்கினி நாடகம்	நாடகம்	143.00
25.	1999	விசுவாமித்திரசுவாமி வாக்கியம்	சித்த மருத்துவம்	60.00

வ. எண்	ஆண்டு	நூலின் தலைப்பு	பொருள்	விலை ரூ.
26.	2000	வைத்தியச் சாத்திரம்	சித்த மருத்துவம்	40.00
27.	2000	தமிழர் மருத்துவம்	சித்த மருத்துவம்	108.00
28.	2001	தமிழ்க்கீர்த்தனைகள் (ஆங்கில மொழி பெயர்ப்புடன்)	இசை	96.00
29.	2001	பழந்தமிழ்க் கதைகள் (ஆங்கில மொழி பெயர்ப்புடன்)	கதை	20.00
30.	2002	நீதிச்சார அனுபவத் திரட்டு (ஆங்கில மொழி பெயர்ப்புடன்)	நீதி	
31.	1993	தமிழ்ச்சுவடிகள் விவர அட்டவணை தொகுதி.25	பல்பொருள்	96.00
32.	1994	தமிழ்ச்சுவடிகள் விவர அட்டவணை தொகுதி.26	பல்பொருள்	60.00
33.	1995	தமிழ்ச்சுவடிகள் விவர அட்டவணை தொகுதி.27	பல்பொருள்	187.00
34.	1997	தமிழ்ச்சுவடிகள் விவர அட்டவணை தொகுதி.28	பல்பொருள்	146.00
35.	1997	தமிழ்ச்சுவடிகள் விவர அட்டவணை தொகுதி.29	பல்பொருள்	74.00
36.	1998	தமிழ்ச்சுவடிகள் விவர அட்டவணை தொகுதி.30	பல்பொருள்	51.00

2. வடமொழி நூற்கள்

வ. எண்	ஆண்டு	நூலின் தலைப்பு	பொருள்	விலை ரூ.
37.	1995	சந்திரிகா, கலாபீடம்	நாடகம்	50.00
38.	1995	விருத்த ரத்னாகரம்	யாப்பிலக்கணம்	54.00
39.	1995	விசுவநிகண்டு	நிகண்டு	78.00
40.	1995	கூடார்த்த தீபிகா	புராணம்	80.00
41.	1995	அலங்கார சாஸ்திர விலாசம்	இலக்கணம்	54.00
42.	1997	இரச சுதாநிதி	இலக்கணம்	176.00
43.	1998	சோடசாத்யாயி உரையுடன் தொகுதி.1	மீமாம்சா	108.00
44.	1998	சோடசாத்யாயி உரையுடன் தொகுதி.2	மீமாம்சா	95.00
45.	1998	சோடசாத்யாயி உரையுடன் தொகுதி.3	மீமாம்சா	105.00
46.	1999	சோடசாத்யாயி உரையுடன் தொகுதி.4	மீமாம்சா	118.00
47.	1999	வகுளமாலினி பரிணயம்	நாடகம்	67.00

அட்டவணைகள்

48.	1995	வடமொழிச்சுவடிகள் பொருள் அட்டவணை தொகுதி.1	வேதம்	210.00
49.	1995	வடமொழிச்சுவடிகள் பொருள் அட்டவணை தொகுதி.2	வேதாங்கம்	203.00

வ. எண்	ஆண்டு	நூலின் தலைப்பு	பொருள்	விலை ரூ.
50.	1995	வடமொழிச்சுவடிகள் விவர அட்டவணை தொகுதி.49	பல்பொருள்	112.00
51.	1995	வடமொழிச்சுவடிகள் விவர அட்டவணை தொகுதி.50	பல்பொருள்	105.00
52.	1997	வடமொழிச்சுவடிகள் விவர அட்டவணை தொகுதி.51	பல்பொருள்	172.00
53.	1997	வடமொழிச்சுவடிகள் விவர அட்டவணை தொகுதி.52	பல்பொருள்	202.00
54.	1999	வடமொழிச்சுவடிகள் விவர அட்டவணை தொகுதி.53	பல்பொருள்	77.00

3. தெலுங்குப் புத்தகங்கள்

55.	1995	சிதம்பரம் கைபீது	கைபீது	104.00
56.	1997	ஆந்திர தாதுபாடம்	இலக்கணம்	92.00
57.	1997	சுவர சிந்தாமணி	நிமித்தம்	73.00
58.	1998	பாண்டிய நாயக ராசலு	வரலாறு	66.00
59.	1999	பாமா கலாபமு	கூத்து	39.00
60.	1999	கலாதரோபாக்யானம்	புராணம்	40.00

வ. எண்	ஆண்டு	நூலின் தலைப்பு	பொருள்	விலை ரூ.
--------	-------	----------------	--------	----------

அட்டவணைகள்

61.	1995	தெலுங்குச்சுவடிகள் பொருள் அட்டவணை தொகுதி.16	பல்பொருள்	181.00
62.	1995	தெலுங்குச்சுவடிகள் பொருள் அட்டவணை தொகுதி.17	பல்பொருள்	276.00
63.	1995	தெலுங்குச்சுவடிகள் பொருள் அட்டவணை தொகுதி.18	பல்பொருள்	188.00
64.	1997	தெலுங்குச்சுவடிகள் பொருள் அட்டவணை தொகுதி.19	பல்பொருள்	76.00
65.	1998	தெலுங்குச்சுவடிகள் பொருள் அட்டவணை தொகுதி.26	பல்பொருள்	75.00
66.	1998	தெலுங்குச்சுவடிகள் பொருள் அட்டவணை தொகுதி.27	பல்பொருள்	51.00
67.	1999	தெலுங்குச்சுவடிகள் பொருள் அட்டவணை தொகுதி.28	பல்பொருள்	67.00

4. இசுலாமியம் — புத்தகங்கள்

வ. எண்	ஆண்டு	நூலின் தலைப்பு	பொருள்	விலை ரூ.
68.	1995	ரிசாலை-இ-மக்குத்- அல் சலிகீன்	சமயம்	81.00
69.	1995	இசுரார்-இ-இஷக் தொகுதி.1	கவிதை	56.00
70.	1997	இசுரார்-இ-இஷக் தொகுதி.2	கவிதை	186.00
71.	1997	தக்வியத்-இ-ரூகானி	இஸ்லாம்	55.00
72.	1998	சவகர்-உல்-இந்த் தொகுதி.1	புலவர் வரலாறு	82.00
73.	1998	சவகர்-உல்-இந்த் தொகுதி.2	புலவர் வரலாறு	79.00
74.	1998	சவகர்-உல்-இந்த் தொகுதி.3	புலவர் வரலாறு	79.00
75.	1999	சவகர்-உல்-இந்த் தொகுதி.4	புலவர் வரலாறு	101.00
76.	1999	குல்சார்-எ-மாதம் தொகுதி.1	வரலாறு	73.00
77.	1999	குல்சார்-எ-மாதம் தொகுதி.2	வரலாறு	78.00
அட்டவணைகள்				
78.	1995	இசுலாமியச்சுவடிகள் விவர அட்டவணை தொகுதி.16	பல்பொருள்	96.00

பருவ இதழ்

**1991 முதல் 1999 வரை அரசினர் கீழ்த்திசைச்
சுவடிகள் நூலகம் வெளியிட்ட பருவ இதழ்கள்**

வ. எண்	ஆண்டு	நூலின் தலைப்பு	விலை ரூ.
79.	1995	தொகுதி.22	105.00
80.	1996	தொகுதி.23	60.00
81.	1997	தொகுதி.24	48.00
82.	1998	தொகுதி.25	45.00
83.	1999	தொகுதி.26	45.00
84.	2000	தொகுதி.27	45.00
85.	2001	தொகுதி.28	51.00
86.	2002	தொகுதி.29	51.00

எல்லா நூற்களுக்கும் 25% தள்ளுபடி வழங்கப்படும் :

இம்முகவரிக்கு எழுதுக :

முனைவர் சு.சௌந்தரபாண்டியன்,

காப்பாட்சியர்,

அரசினர் கீழ்த்திசைச்சுவடிகள் நூலகம்

மற்றும் ஆய்வு மையம்

சென்னைப் பல்கலைக்கழக வளாகம்

சேப்பாக்கம், சென்னை - 600 005.

தொலைபேசி : 25365130